

PROJEKT

RAPORT O STANIE GMINY CIECHANOWIEC

SPIS TREŚCI

1	Informacje wstępne	3
1.1	Położenie	3
1.2	Dane administracyjne	5
1.3	Rys historyczny	7
1.4	Zarządzanie gminą.....	9
1.5	Spółeczeństwo	12
1.5.1	Demografia.....	12
1.5.2	Struktura wieku ludności.....	16
1.6	Walory miejsca zamieszkania	17
1.6.1	Ochrona zdrowia	17
1.6.2	Opieka społeczna.....	17
1.6.3	Mieszkania komunalne.....	22
1.7	Kultura i turystyka	24
1.7.1	Placówki kulturalne.....	24
1.8	Punkt Informacji Turystycznej (stan na 2019 rok).....	29
1.9	Organizacje społeczne	30
1.10	Zabytki	32
1.12	Infrastruktura techniczna.....	36
1.12.1	Gospodarka wodna	36

1.12.2	Kanalizacja sanitarna.....	38
1.12.3	Gospodarka odpadami.....	39
1.12.4	Zaopatrzenie w gaz.....	41
1.12.5	Elektroenergetyka.....	42
1.12.6	Drogi.....	42
1.13	Zagospodarowanie przestrzenne.....	46
1.13.1	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy	46
1.13.2	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	46
1.14	Oświata	49
1.14.1	Przedszkole w Ciechanowcu.....	51
1.14.2	Szkoły podstawowe.....	51
1.14.3	Infrastruktura szkolna.....	53
1.14.4	Inne ogniwa systemu oświaty na terenie gminy.....	54
1.15	Finanse	55
1.15.1	Budżet Gminy Ciechanowiec za 2015 r.....	55
1.15.2	Budżet Gminy Ciechanowiec za 2016 r.....	55
1.15.3	Budżet Gminy Ciechanowiec za 2017 r.....	56
1.15.4	Budżet Gminy Ciechanowiec za 2018 r.....	56
1.15.5	Budżet Gminy Ciechanowiec za 2019 r.....	57
1.16	Gospodarka	59
1.16.1	Charakterystyka lokalnego sektora gospodarczego	59
1.16.2	Rolnictwo	60
1.16.3	Lokalny rynek pracy.....	61
2	Podsumowanie	64

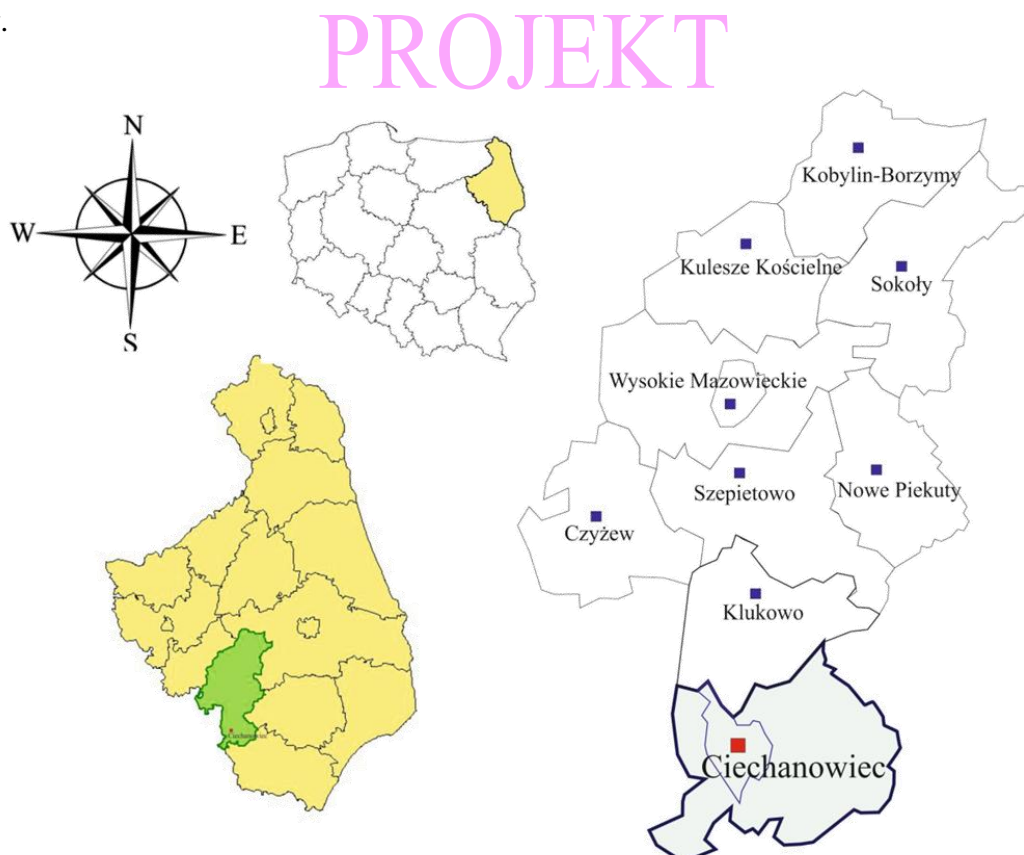
1 INFORMACJE WSTĘPNE

Niniejszy „Raport o Stanie Gminy” to pierwszy etap prac nad Strategią Rozwoju Gminy Ciechanowiec, stanowiący jej integralną część. Dane w nim zawarte tworzą materiał informacyjny służący do przeprowadzenia analizy uwarunkowań rozwojowych Gminy Ciechanowiec. Ze względów technicznych w dalszej części Raportu pojęcie Gmina będzie odnoszone łącznie do obszaru miejskiego i wiejskiego Gminy Ciechanowiec. W przypadku, gdy dane czy analizy będą odnosiły się odrębnie do miasta lub terenów wiejskich, będzie mowa o mieście (Ciechanowiec) lub o gminie (tereny wiejskie).

W pracach nad Raportem zastosowano metodę analityczno-opisową, z zastosowaniem tabel i wykresów obrazujących zmiany trendów w czasie.

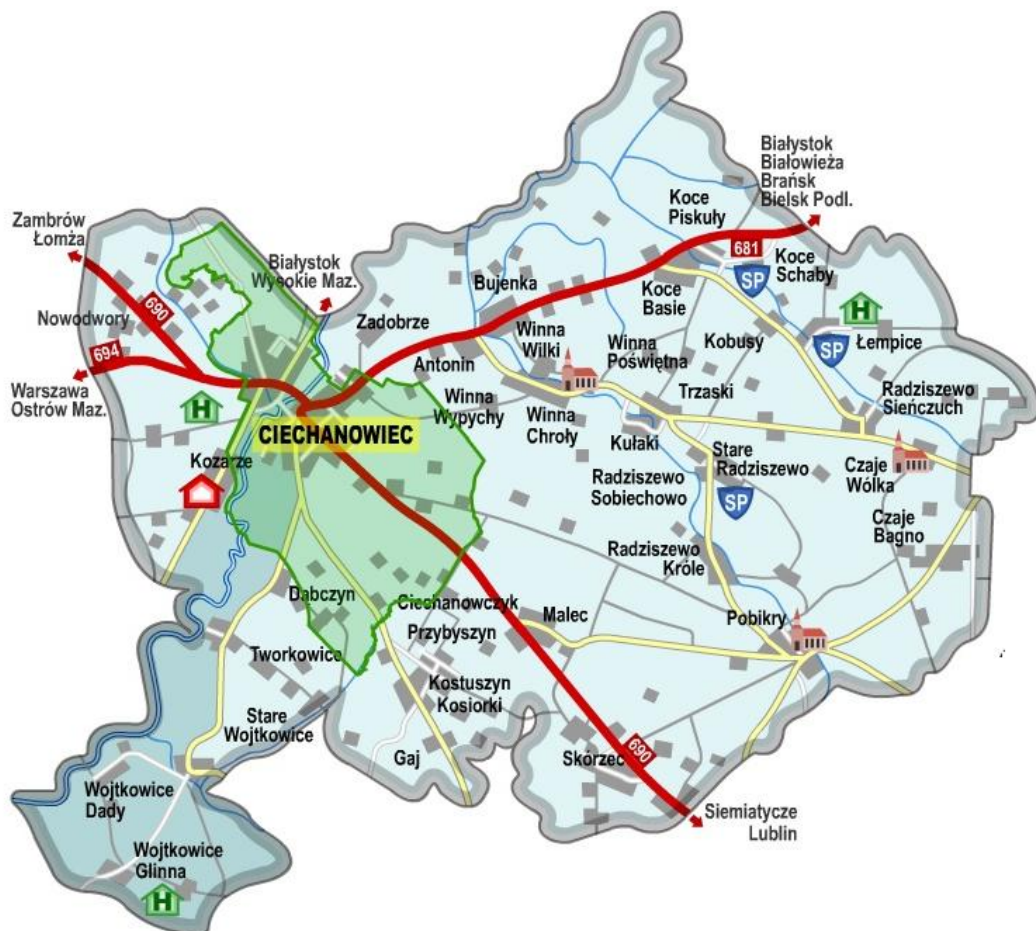
1.1 POŁOŻENIE

Gmina Ciechanowiec położona jest w powiecie wysokomazowieckim, w województwie podlaskim, na granicy z województwem mazowieckim. Miasto Ciechanowiec jest ośrodkiem administracyjno-usługowym i największą jednostką osadniczą gminy.

Rysunek 1. Położenie Gminy Ciechanowiec

Przez miasto przepływa rzeka Nurzec będąca prawym dopływem Bugu (ujście 12 km za Ciechanowcem). Ciechanowiec leży na trasie turystycznej z Warszawy do Białowieży, w obszarze Chronionego Krajobrazu Doliny Bugu i Nurca. Pod względem atrakcyjności krajoznawczej rozumianej jako stopień nagromadzenia obiektów, ich rodzaju i walorów Ciechanowiec zaliczono do I grupy miejscowości o znaczeniu regionalnym.

Rysunek 2. Gmina Ciechanowiec

Ukształtowanie terenu Gminy współtworzą dwie wysoczyzny: Wysokomazowiecka i drohicka. Północno - zachodnią część Gminy obejmuje Wysoczyzna Wysokomazowiecka, stanowiąca zdenudowaną powierzchnię moreny dennej płaskiej, wyniesioną na wysokość 125-130 m. n.p.m., przechodzącą stopniowo na kierunku północnym w równinę sandrową.

Wyniesiona przeciętnie na wysokość 125-150 m n.p.m. Wysoczyzna Drohicka zajmuje środkową i wschodnią część Gminy. Charakteryzuje się silnie zniszczoną powierzchnią moreny dennej z ostańcowymi formami morenowymi w okolicach Tworkowic i Radziszewa. Wysoczyzna porożcinana jest dolinami małych cieków wodnych stanowiących liczne dopływy Nurca.

Naturalną granicą pomiędzy formami wysoczyznowymi jest dolina głównego cieków wodny Gminy – rzeki Nurzec, który wyznacza jej północną i zachodnią granicę. Nurzec początkowo płynie szeroką doliną, a od Ciechanowca następuje jej przewężenie aż do ujścia do Bugu. Rzeka posiada nieuregulowane koryto wcinające się 2-3 m w terasę zalewową, w obrębie, której spotyka się także starorzecza. Wahania stanów wód rzecznych wynoszą około 2,5 (maksimum 414 cm i minimum 148 cm), co powoduje, że w okresach roztopów wiosennych Nurzec występuje z koryta i zalewa powierzchnię terasy. Wysoczyznę odwadniają również mniejsze cieków wodne: Pełchówka, Siennica, Mścichówka i Kukawka. Gmina pozbawiona jest większych naturalnych bądź sztucznych zbiorników wodnych.

Podlaski Przełom Bugu obejmuje południowo-zachodni skraj Gminy z ujściowym odcinkiem Nurca. W granicach jednostki wyróżnia się zalesiony fragment terasy nadzalewowej oraz młodsza terasa zalewowa. Dno doliny Bugu znajduje się na wysokości 105-106 m n.p.m.

1.2 DANE ADMINISTRACYJNE

Ciechanowiec jest siedzibą władz gminy miejsko-wiejskiej, położonym na terenie województwa Podlaskiego, w południowo-zachodniej jego części na terenie Powiatu Wysokomazowieckiego. Powierzchnia gminy wynosi 20 122,5474 ha, co stanowi 15,7% powierzchni Powiatu Wysokomazowieckiego i 1% powierzchni Województwa Podlaskiego.

Herb Ciechanowca przedstawia dwa skrzyżowane klucze piórami do góry i na zewnątrz, z gwiazdką między nimi na tarczy późnogotyckiej tzw. hiszpańskiej. Gwiazdka, zgodnie z regułami heraldycznymi jest sześcioramienna.

Kolorystyka herbu Ciechanowca zgodna jest z surowymi zasadami klasycznej heraldyki – występuje jedna barwa i jeden „metal”. Barwa tarczy herbowej to błękit, symbolizujący w heraldyce prawość, piękno, wzniosłość, wodę i powietrze, barwa godła to złoto, które symbolizuje wiarę, stałość, mądrość i chwałę.

Obecny herb Gminy Ciechanowiec został określony w Statucie Gminy Ciechanowiec oraz przyjęty przez Radę Miejską Uchwałą Nr 16/II/02 z dnia 10 grudnia 2002 r. w sprawie uchwalenia Statutu Gminy Ciechanowiec (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2003 r. Nr 6, poz. 201).

Tabela 1. Podstawowe informacje na temat Gminy Ciechanowiec

Nazwa	Gmina Ciechanowiec	 herb
Forma prawna	samorządowa jednostka organizacyjna	
NIP	7221627540	
REGON	450670150	
Adres	Województwo	podlaskie
	Powiat	wysokomazowiecki
	Gmina	Ciechanowiec
	Miasto	Ciechanowiec
	Ulica	Mickiewicza 1
	Kod pocztowy	18-230
Telefon	86 277-11-45	
Fax	86 277-10-66	
E-mail	info@ciechanowiec.pl	
Strona internetowa	http://www.ciechanowiec.pl/	
Położenie	52° 41' N, 22° 30' E	
Powierzchnia	20 122,5474 ha	
Tablice rejestracyjne:	BWM	

Rysunek 3. Flaga Gminy Ciechanowiec

Flagą Gminy Ciechanowiec jest prostokątny płat tkaniny o proporcjach 5:8, składający się z trzech równoległych pasów o jednakowej szerokości, w tym dwa skrajne są koloru błękitnego, a środkowy koloru żółtego. Rewers jest lustrzanym odbiciem awersu flagi. Kolory flagi Gminy Ciechanowiec zostały opracowane według zasad weksylologii i w oparciu o barwy herbu Ciechanowca.

W skład Gminy wchodzi 33 jednostki pomocnicze, którymi jest 31 sołectw: oraz dwa osiedla w mieście Ciechanowiec. Sołectwa Gminy Ciechanowiec to: Antonin, Bujenka, Ciechanowczyk, Czaje-Bagno, Czaje-Wólka, Dąbczyn, Kosiorki, Koce-Schaby, Koce-Piskuły, Koce-Basie, Kobusy, Kułaki, Kozarze, Łempice, Malec, Nowodwory, Przybyszyn,

Pobikry, Radziszewo-Króle, Radziszewo-Sieńczuch, Skórzec, Radziszewo-Sobiechowo, Tworkowice, Trzaski, Wojtkowice-Dady, Wojtkowice-Glinna, Wojtkowice Stare, Winna-Chroły, Winna-Poświętna, Winna-Wypychy, Zadobrze.

1.3 RYS HISTORYCZNY

Ciechanowiec otrzymał prawa miejskie magdeburskie w roku 1429 z rąk księcia mazowieckiego Janusza I Wielkiego. W pierwszej połowie XV wieku właścicielem miasta był Paszko Strumiło, jego synowie Piotr i Maciej dokonali podziału miasta na dwie części: lewobrzeżny Stary Ciechanowiec i Nowe Miasto z przylegającym do niego folwarkiem Nowy Dwór. Stary Ciechanowiec znalazł się w rękach Piotra, zwanego Kiszką. Nowe Miasto należało do Macieja, protoplasty rodziny Ciechanowieckich. Pod rządami rodu Kiszków Ciechanowiec przeżył lata rozwoju i gospodarczej prosperity.

W pierwszej połowie XVI wieku Nowe Miasto odziedziczyli po kądzieli Ciciborscy i Świejkowie, natomiast Stary Ciechanowiec był własnością Kiszków do połowy XVII stulecia. W 1649 r. wojewoda połocki, hetman Wielkiego Księstwa Litewskiego, Janusz Kiszka, sprzedał go Konstantemu Eustachemu Zalewskiemu. Następnymi właścicielami byli: Jan Stanisław Sapieha i Jerzy Monwid Irzykowicz – jego córka Eleonora Bremerowa (następnie żona Nikodema Jabłonowskiego) odkupiła w latach 1663-1676 Nowe Miasto i Nowy Dwór, skupiając w rękach swoich i męża Nikodema wszystkie dobra ciechanowieckie. Podjęła ona szeroko zakrojone działania na rzecz odbudowy miasteczka ze zniszczeń wojennych. Ich córki – Marianna i Anna – sprzedały w 1703 r. odziedziczony majątek Franciszkowi Maksymilianowi Ossolińskiemu, który zapoczątkował stuletni okres władania Ciechanowcem przez niezwykle zasłużony dla kultury polskiej, możny ród z pobliskiej Rudki.

W latach 1700-1721 Ciechanowiec został poważnie zniszczony przez Szwedów, spłonęła większość lewobrzeżnej zabudowy miasta.

Pod rządami rodów: Jabłonowskich i Ossolińskich, Ciechanowiec powoli odbudował się ze zniszczeń wojennych. W roku 1739 powstał murowany kościół Trójcy Przenajświętszej, Szpital Sióstr Miłosierdzia Prowincji Litewskiej, oba budynki istnieją do dzisiaj, służąc mieszkańcom miasta zgodnie z ich pierwotnym przeznaczeniem. Koniec XVII wieku to ostateczny upadek Rzeczypospolitej Szlacheckiej. Miasto sporo ucierpiało w czasie wojny polsko-rosyjskiej 1792 roku oraz Insurekcji Kościuszkowskiej. Po III rozbiórce znalazło się ono na krótko w zaborze pruskim, po zakończeniu zaś epoki

napoleońskiej, nastąpił podział Ciechanowca na dwa odrębne organizmy. Lewobrzeżny Ciechanowiec (tzw. "Stare Miasto"), wszedł w skład Cesarstwa Rosyjskiego. Prawobrzeżna część miasta (tzw. "Nowe Miasto"), znalazła się w składzie Królestwa Polskiego. Od tej pory zaznaczył się, funkcjonujący do dnia dzisiejszego podział Ciechanowca na "Stronę Ruską" i "Stronę Polską".

W okresie zaborów Ciechanowiec rozwijał się dość pomyślnie. Stało się tak między innymi za sprawą przybyłych z Niemiec tkaczy i włókienników, którzy założyli w Ciechanowcu zakłady przerabiające wełnę i sprowadzaną z Rosji bawełnę. Słynne również były ciechanowieckie targi końskie, na które przyjeżdżali kupcy nawet z odległych miast: Petersburga, Gdańska, Berlina, gdzie obroty szły w setki tysięcy rubli w złocie. Fakt ten pozostawał w ścisłym związku z rozwojem miejskiej infrastruktury i stałym wzrostem liczby ludności.

W 1870 roku prawobrzeżny Ciechanowiec utracił prawa miejskie, stając się osadą miejską z siedzibą gminy w Klukowie. W lepszej sytuacji był leżący w guberni grodzieńskiej, wchodzącej w skład Cesarstwa Rosyjskiego, lewobrzeżny Ciechanowiec, który zachował prawa miejskie oraz elementy samorządu miejskiego w postaci rady miejskiej oraz zarządu miejskiego. Scalenie Ciechanowca w jeden organizm miejski nastąpiło w 1938 roku. Dzięki działalności ówczesnych burmistrzów i Rady Miejskiej Ciechanowiec stał się znaczącym ośrodkiem handlowo-usługowym. Odbudowano znaczącą część infrastruktury miejskiej, zmodernizowano ulice i targowisko, planowano doprowadzenie do Ciechanowca linii kolejki wąskotorowej z Szepietowa.

Próba podniesienia Ciechanowca ze zniszczeń wojennych została przerwana przez wybuch II wojny światowej. Wyzwolenie Ciechanowca z rąk hitlerowskich odbyło się w dwóch rzutach: 2 sierpnia 1944 roku wyzwolona została część lewobrzeżna, wyzwolenie prawobrzeżnej części nastąpiło dopiero 13 sierpnia. Pierwsza Miejska Rada Narodowa ukonstytuowała się w Ciechanowcu w październiku 1944 roku. Najważniejszymi działaniami podjętymi przez społeczność Ciechanowca było utworzenie Spółki Handlowo-Spożywczej "Jedność" oraz zorganizowanie Miejskiego Gimnazjum Koedukacyjnego. Od 1946 roku miasto posiadało swój budżet, łożyło na remont i utrzymanie ulic, bibliotekę publiczną, budynki szkolne, lecznictwo i pomoc społeczną. Zostało uruchomione pierwsze przedsiębiorstwa: rzeźnia, betoniarnia; znów odbywały się targi.

W następnych latach zostało wybudowane lotnisko sanitarne, założony został Szpital Miejski. Z inicjatywy Towarzystwa Miłośników Ciechanowca powstało Muzeum Rolnictwa i został odbudowany zrujnowany pałac hrabiów Starzeńskich, który stał się siedzibą Muzeum. W kolejnych latach wybudowano aptekę, piekarnię, rozpoczęto budowę zapory na Nurcu i ośrodka turystycznego "Nurzec".

Tak intensywne działania zostały docenione. W 1966 roku Ciechanowiec uzyskał I nagrodę w konkursie miast białostockizny wśród miast do 5 tysięcy mieszkańców, w 1971 roku, w konkursie ogólnopolskim, zdobył tytuł "Mistrz Gospodarności" miast do 5 tys. mieszkańców, w 1974 - "Arcymistrz Gospodarności 30-lecia PRL", a w 1975 miasto zostało odznaczone Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.

Pod koniec lat siedemdziesiątych zostało rozpoczętych kilka dużych inwestycji: m.in. budowa sieci wodno-kanalizacyjnej, budowa Wytwórni Mas Bitumicznych, przedszkola, basenu pływackiego (inwestycja ta nie została dokończona), Domu Nauczyciela, dworca PKS i pierwszego w historii miasta spółdzielczego domu mieszkalnego.

1.4 ZARZĄDZANIE GMINĄ

Mieszkańcy gminy tworzą wspólnotę samorządową i poprzez organy gminy, tj. Radę Miejską i Burmistrza, mogą wytyczać i realizować wspólne cele. Gmina posiada osobowość prawną i wykonuje zadania własne obejmujące wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym oraz zlecone z zakresu administracji rządowej na zasadach określonych przez ustawy. Gmina Ciechanowiec - w myśl ustawy o samorządzie gminnym – jest wyposażoną w osobowość prawną wspólnotą samorządową wszystkich jej mieszkańców. Podstawowym celem Gminy jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb mieszkańców jako zadanie oddane przez prawo do jej wyłącznej właściwości. Szczegółowy zakres celów i zadań Gminy precyzuje Statut Gminy będący obok ustaw najważniejszym aktem normatywnym regulującym funkcjonowanie gminy i jej organów.

Organem stanowiącym i kontrolnym gminy jest składająca się z 15 radnych Rada Miejska, do właściwości, której należy rozstrzyganie we wszystkich sprawach publicznych, nie zastrzeżonych ustawowo dla innych podmiotów, a mających na celu zaspokajanie lokalnych potrzeb o charakterze zbiorowym.

Do pomocy w wykonywaniu swoich zadań Rada może tworzyć stałe i doraźne komisje, wyposażone w uprawnienia kontrolne oraz inicjatywę uchwałodawczą w zakresie przekazanych im spraw.

Aktualnie (grudzień 2019) funkcjonują następujące komisje stałe:

- 1) Komisja Rewizyjna
- 2) Komisja Budżetu, Rolnictwa i Rozwoju Gospodarczego
- 3) Komisja Skarg, Wniosków i Petycji
- 4) Komisja Oświaty, Kultury, Spraw Społecznych i Sportu.

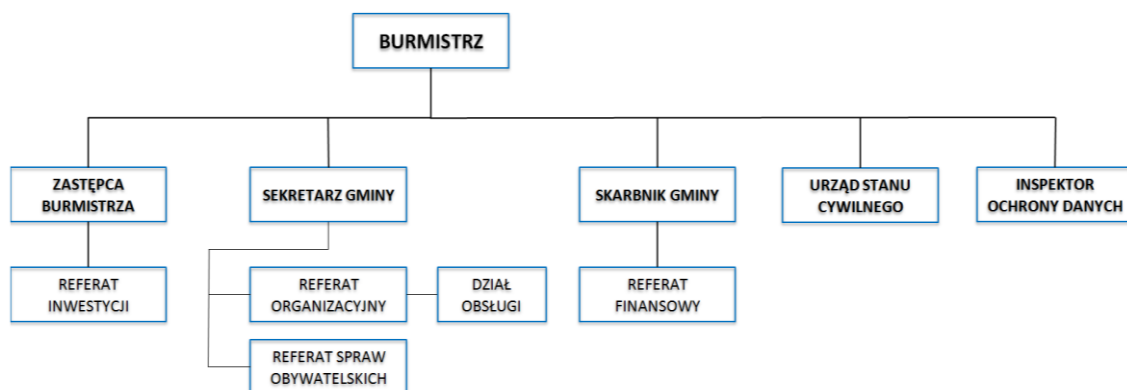
Organem wykonawczym Gminy Ciechanowiec jest Burmistrz, który jest wykonawcą uchwał Rady, a także realizatorem zadań Gminy określonych w ustawach oraz umowach i porozumieniach zawartych z organami administracji rządowej. Burmistrz wykonuje swoje zadania przy pomocy Urzędu Miejskiego, który jest jednostką budżetową Gminy. Kierownikiem Urzędu jest Burmistrz, do którego zadań należy:

- kierowanie bieżącymi sprawami Gminy,
- nadzór nad inwestycjami,
- nadzorowanie realizacji budżetu Gminy,
- reprezentowanie Gminy na zewnątrz,
- wykonywanie zadań Szefa obrony cywilnej,
- wydawanie decyzji administracyjnych.

Burmistrz jest zwierzchnikiem służbowym w stosunku do pracowników Urzędu Miejskiego oraz kierowników gminnych jednostek organizacyjnych. Może kierować pracą Urzędu przy pomocy Zastępcy Burmistrza, który w zakresie powierzonym przez Burmistrza zapewnia sprawne funkcjonowanie Urzędu i warunki jego działania oraz organizuje pracę Urzędu. Jest on również odpowiedzialny za promocję Gminy oraz współpracę ze stowarzyszeniami i fundacjami, jak również koordynację udziału Gminy w związkach międzygminnych.

W skład Urzędu Miejskiego wchodzi następujące Referaty i samodzielne stanowiska pracy:

- Referat Inwestycji
- Referat Finansowy
- Referat Organizacyjny
- Referat Spraw Obywatelskich
- Urząd Stanu Cywilnego
- Inspektor Ochrony Danych

Rysunek 4. Schemat organizacyjny Urzędu Miejskiego w Ciechanowcu, stan na dzień 31.12.2019r. źródło: Regulamin Organizacyjny Urzędu Miejskiego w Ciechanowcu

Szczegółowe zadania i kompetencje poszczególnych referatów i samodzielnych stanowisk określa Regulamin Organizacyjny Urzędu Miejskiego w Ciechanowcu.

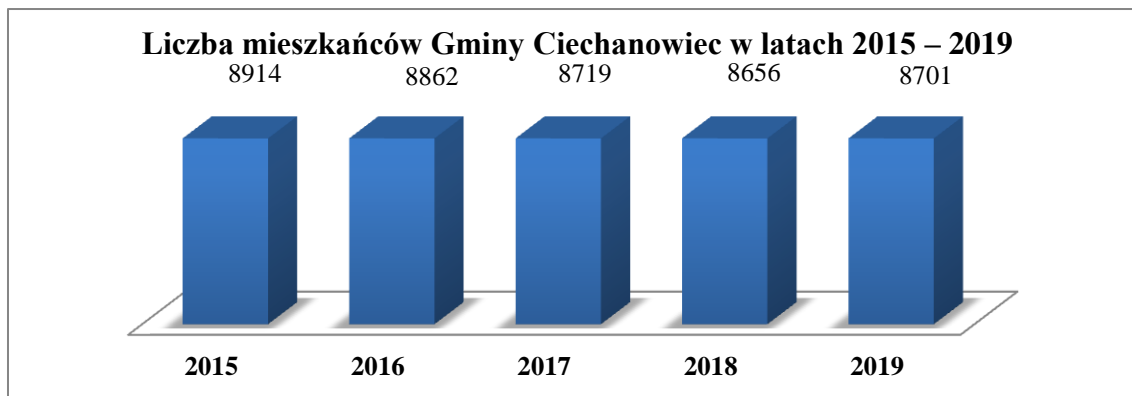
PROJEKT

1.5 SPOŁECZEŃSTWO

1.5.1 DEMOGRAFIA

1.5.1.1 Potencjał ludnościowy

Według danych za rok 2019 roku obszar Gminy Ciechanowiec zamieszkiwało 8 701 osób, z czego 4709 mieszkało w samym mieście Ciechanowiec. Ludność Gminy stanowiła w 2018 r. 0,73% ludności województwa podlaskiego i odpowiednio 15,12% ludności powiatu wysokomazowieckiego.

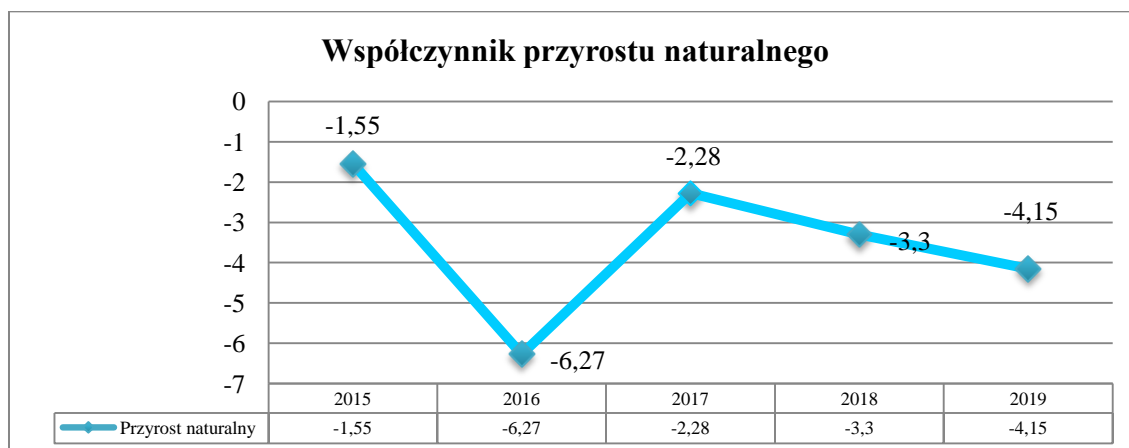

Rysunek 5. Populacja Gminy Ciechanowiec w latach 2015 – 2019

Wskaźnik gęstości zaludnienia dla Gminy w 2018 roku wynosił 43 osoby/km² podczas gdy dla całości województwa wynosi on 59 osób/km², a dla powiatu wysokomazowieckiego 44 osób/km². Gęstość zaludnienia w Mieście wynosi 238 osób/km², a na terenach wiejskich zaledwie 22 osób/km², który jest jednym z najniższych w Województwie Podlaskim.

Rysunek 6. Przyrost naturalny w latach 2015 – 2019 w Gminie Ciechanowiec

W okresie ostatnich lat odnotowano spadek liczby ludności miasta. Liczba mieszkańców Ciechanowca w latach 2015-2019 zmniejszyła się o 340 osób. 31 grudnia 2015 roku obszar Gminy Ciechanowiec zamieszkiwało 9041 mieszkańców, natomiast 31 grudnia 2019 roku już tylko 8701. Na przestrzeni zaledwie 5 lat liczba mieszkańców spadła aż o 3,76%. Przyczyną spadku jest ujemny przyrost naturalny, a także ujemne saldo migracji. Na terenie miasta i gminy można zaobserwować zjawisko emigracji zarobkowej za granicę, głównie do Belgii i Niemiec. Ważną przyczyną migracji jest brak pracy w miejscu zamieszkania.

W 2019 roku Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosił 0,91. W 2019 roku zmarło 87 mieszkańców naszej gminy, a urodziło się 79 dzieci. Na przestrzeni ostatnich lat obserwujemy w gminie Ciechanowiec utrzymujący się ujemny przyrost naturalny. W ostatnich pięciu lat współczynnik przyrostu naturalnego kształtował się następująco:

- rok 2015 : -1,55‰
- rok 2016: -6,27‰
- rok 2017: -2,28‰
- rok 2018: -3,30‰
- rok 2019/; -0,92‰.

PROJEKT

Tabela 2. Podstawowe dane demograficzne Gminy Ciechanowiec

Wyszczególnienie	2015		2016		2017		2018		2019	
	Miasto	Wieś	Miasto	Wieś	Miasto	Wieś	Miasto	Wieś	Miasto	Wieś
Liczba ludności ogółem	4764	4150	4750	4112	4655	4064	4639	4015	4709	3992
gęstość zaludnienia	238,2	10,93	237,5	10,84	232,75	10,67	231,95	10,52	235,45	10,45
przyrost naturalny (liczba osób)	-30		-59		-25		-36		-8	
napływ	18	31	21	42	28	26	28	38	49	24
odpływ	46	33	82	27	64	36	88	36	58	57
saldo migracji	-28	-2	-61	15	-36	-10	-60	2	-9	-33
liczba kobiet	2392	1978	2385	1962	2332	1931	2328	1905	2408	1892
liczba mężczyzn	2372	2172	2365	2150	2323	2133	2311	2110	2301	2100
liczba kobiet /100 mężczyzn	100,84	91,07	100,85	91,26	100,39	90,53	100,74	90,28	104,65	90,1

1.5.1.2 Rozmieszczenie ludności

W okresie ostatnich lat odnotowano spadek liczby ludności miasta. Liczba mieszkańców Ciechanowca w latach 2015-2019 zmniejszyła się o 340 osób. 31 grudnia 2015 roku obszar Gminy Ciechanowiec zamieszkiwało 9041 mieszkańców, natomiast 31 grudnia 2019 roku już tylko 8701. Na przestrzeni zaledwie 5 lat liczba mieszkańców spadła aż o 3,76%. Przyczyną spadku jest ujemny przyrost naturalny, a także ujemne saldo migracji. Na terenie miasta i gminy można zaobserwować zjawisko emigracji zarobkowej za granicę, głównie do Belgii i Niemiec. Ważną przyczyną migracji jest brak pracy w miejscu zamieszkania.

Tabela 3. Dynamika zmian liczby ludności na obszarze Gminy Ciechanowiec w latach 2015 – 2019

L.p.	Miejscowość	LICZBA MIESZKAŃCÓW									
		2015		2016		2017		2018		2019	
		M	K	M	K	M	K	M	K	M	K
		Ogółem		Ogółem		Ogółem		Ogółem		Ogółem	
1.	Ciechanowiec	2372	2392	2365	2385	2323	2337	2311	2328	2301	2408
		4764		4750		4655		4657		4709	
2.	Antonin	60	49	60	46	59	48	58	48	56	48
		109		109		107		106		104	
3.	Bujenka	107	110	103	106	105	105	107	105	105	101
		217		209		210		212		206	
4.	Ciechanowczyk	28	29	29	30	28	29	28	29	30	29
		57		59		57		57		59	
5.	Czaje-Bagno	51	44	53	46	55	45	54	44	54	43
		95		99		100		98		97	
6.	Czaje-Wólka	49	50	50	50	49	49	48	49	46	50
		99		100		98		97		96	
7.	Dąbczyn	11	10	11	10	11	10	11	10	11	10
		21		21		21		21		21	
8.	Gaj	15	14	14	15	14	15	14	14	14	14
		29		29		29		28		28	
9.	Kobusy	50	32	51	33	52	33	52	33	53	31
		82		84		85		85		84	
10.	Koce-Basie	96	79	96	82	96	82	94	80	95	81
		175		178		178		174		176	
11.	Koce-Piskuły	42	39	40	38	40	37	40	39	39	39
		81		78		77		79		78	
12.	Koce-Schaby	70	53	69	55	67	59	65	61	64	64
		123		124		126		126		128	
13.	Kosiorki	49	40	48	40	48	38	49	39	49	41
		89		88		86		88		90	
14.	Kostuszyń-Kolonia	16	13	16	13	15	14	15	13	16	14
		29		29		29		28		30	
15.	Kozarze	205	175	198	175	194	176	194	179	196	182
		380		373		370		373		378	
16.	Kułaki	46	38	45	38	45	40	44	40	43	40
		84		83		85		84		83	
17.	Łempice	103	80	101	81	99	81	98	80	100	84
		183		182		180		178		184	

L.p.	Miejscowość	LICZBA MIESZKAŃCÓW									
		2015		2016		2017		2018		2019	
		M	K	M	K	M	K	M	K	M	K
		Ogółem		Ogółem		Ogółem		Ogółem		Ogółem	
18.	Malec	69	65	70	65	70	64	68	64	68	60
		134		135		134		132		128	
19.	Nowodwory	58	58	61	59	60	61	59	61	60	63
		116		120		121		120		123	
20.	Pobikry	116	115	115	114	112	115	113	112	113	112
		231		229		227		225		225	
21.	Przybyszyn	92	93	86	93	87	93	85	92	83	92
		185		179		180		177		175	
22.	Radziszewo-Króle	87	81	84	81	84	77	83	75	82	74
		168		165		161		158		156	
23.	Radziszewo-Sieńczuch	78	67	79	68	80	69	79	69	79	70
		145		147		149		148		149	
24.	Radziszewo-Sobiechowo	26	29	26	28	27	26	26	27	26	27
		55		54		53		53		53	
25.	Radziszewo Stare	24	17	24	19	24	20	23	21	23	20
		41		43		44		44		43	
26.	Skórzec	143	110	143	109	145	112	143	112	143	109
		253		252		257		255		252	
27.	Trzaski	69	57	68	56	38	54	68	53	69	52
		126		124		122		121		121	
28.	Tworkowice	97	90	98	86	99	83	96	84	93	84
		187		184		182		180		177	
29.	Winna-Chroły	37	38	37	38	38	39	37	39	35	38
		75		75		77		76		73	
30.	Winna-Poświętna	32	24	31	21	31	21	32	20	32	20
		56		52		52		52		52	
31.	Winna Stara	9	6	9	6	9	6	9	6	9	6
		15		15		15		15		15	
32.	Winna-Wilki	8	8	8	7	8	7	8	7	8	7
		16		15		15		15		15	
33.	Winna-Wypychy	44	43	43	41	42	40	42	40	42	42
		87		84		82		82		84	
34.	Wojtkowice-Dady	37	27	35	27	35	27	36	25	36	25
		64		62		62		61		61	
35.	Wojtkowice-Glinna	37	28	34	24	33	24	34	24	33	24
		65		58		57		58		57	
36.	Wojtkowice Stare	62	64	58	60	57	60	57	59	60	59
		126		118		117		116		119	
37.	Zadobrze.	33	37	36	39	37	39	38	39	35	37
		70		75		76		77		72	

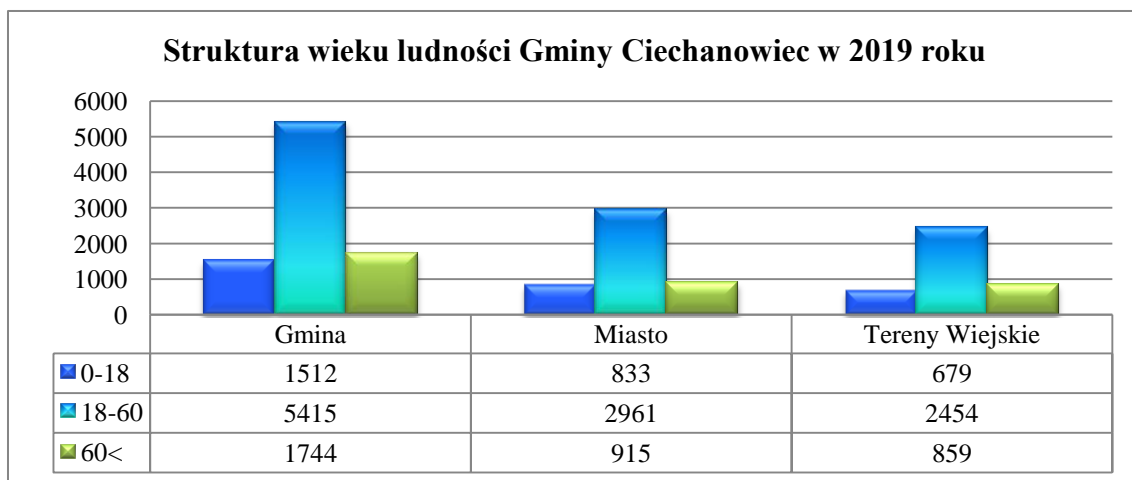
Ludność obszaru Gminy koncentruje się głównie w mieście Ciechanowiec (54% ogółu ludności), a na pozostałych terenach Gminy jest znacznie rozproszona w 36 pozostałych miejscowościach, z których najliczniej zaludnione są Kozarze stanowiące 4,34% ogółu mieszkańców Gminy. Natomiast najmniejszymi miejscowościami są Winna Stara i Winna-Willki, których mieszkańcy stanowią zaledwie 0,17% ogółu mieszkańców Gminy. Najlepiej pod kątem liczby mieszkańców wygląda sytuacja w Kocach-Schabach, gdzie w ciągu

ostatnich pięciu lat odnotowano wzrost liczby ludności. Dynamikę zmian liczby ludności w poszczególnych miejscowościach przedstawia powyższa tabela.

1.5.2 STRUKTURA WIEKU LUDNOŚCI

Do analizy struktury wieku ludności przyjęto ogólny podział na grupy wiekowe stosowany w statystyce:

- wiek przedprodukcyjny (0–18 lat), kobiet – 747, mężczyzn – 765,
- wiek produkcyjny (18–60 – lat kobiety – 2412; 18-65 lat – mężczyźni – 3003),
- wiek poprodukcyjny (60 i więcej lat – kobiety – 1141; 65 i więcej lat – mężczyźni – 633).

Rysunek 7. Struktura wieku ludności Gminy Ciechanowiec w 2019 roku

Struktura wieku ludności wiejskiej Gminy Ciechanowiec nie jest korzystna ze względu na znaczny udział osób w wieku nieprodukcyjnym (62,7) na 100 osób w wieku produkcyjnym. W mieście stosunek ten jest nieco mniejszy, ale dalej niezadowolający – 59,03, dodatkowo charakteryzuje się mniejszym udziałem dzieci i młodzieży (1512 osób), większym natomiast udziałem ludności w wieku poprodukcyjnym – 1774 osoby.

1.6 WALORY MIEJSCA ZAMIESZKANIA

1.6.1 OCHRONA ZDROWIA

Na terenie Gminy Ciechanowiec (stan maj 2020 roku) istnieją następujące placówki służby zdrowia:

- Zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy,
- Oddział opiekuńczo-leczniczy,
- Poradnia ginekologiczno-położnicza,
- Przychodnia lekarska „Medyk” w Ciechanowcu zatrudniająca 4 lekarzy i 6 pielęgniarek (w tym Gabinet Lekarza POZ w Pobikrach),
- Przychodnia lekarska „Nasze Zdrowie” w Ciechanowcu zatrudniająca 3 lekarzy i 4 pielęgniarki,
- Położna środowiskowa.

1.6.2 OPIEKA SPOŁECZNA

Z zakresu pomocy społecznej na obszarze Gminy Ciechanowiec funkcjonują następujące placówki:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowcu,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Ciechanowcu,
- Dom Pomocy Społecznej w Kozarzach.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowcu

Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowcu, jest jednostką organizacyjną Gminy Ciechanowiec realizującą zadania pomocy społecznej. Ośrodek został powołany Uchwałą Nr 48/X z dnia 19 kwietnia 1990 roku w sprawie utworzenia Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciechanowcu.

Celem działania Ośrodka jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości, wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, a także doprowadzenie ich do życiowego usamodzielnienia oraz integracji ze środowiskiem.

Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania własne gminy, zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej, jak również ustaleniami przekazanymi przez Wojewodę i Radę Miejską.

Zadania z zakresu pomocy społecznej obejmują w szczególności:

- pomoc finansową – zasiłki stałe, okresowe, zasiłki celowe, specjalne, zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne;
- pomoc usługową – usługi opiekuńcze i specjalistyczne, pomoce sąsiedzkie;
- pomoc rzeczową – posiłki, odzież, pochówek;
- pracę specjalną rozumianą jako działalność zawodową skierowaną ku osobom rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz na tworzeniu warunków sprzyjających temu celowi.

Ośrodek Pomocy Społecznej zajmuje się również kompletowaniem dokumentów do Domu Pomocy Społecznej osób wymagających całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych.

Od maja 2004 roku nowym zadaniem pomocy społecznej jest realizacja świadczeń rodzinnych, które zostały wprowadzone nową ustawą z dnia 28 listopada 2003 r., jak również realizacja ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej. Prawo do ww. świadczeń mają osoby i rodziny, których dochód na osobę nie przekracza kwoty 674 zł. Jeżeli członkiem rodziny jest dziecko posiadające orzecznictwo o stopniu niepełnosprawności kwota ta wynosi 764 zł. W 2019 roku pomocą w formie Świadczeń rodzinnych objętych zostało 355 rodzin. Zrealizowano następujące świadczenia:

- zasiłki rodzinne,
- dodatki do zasiłków rodzinnych z tyt. urodzenia się dziecka, opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, samotnego wychowywania dziecka, kształcenia i rehabilitacji dziecka, rozpoczęcia roku szkolnego, podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania z tyt. dojazdu do szkoły i zamieszkiwania w miejscowości, w której znajduje się szkoła, wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
- zasiłek pielęgnacyjny,
- świadczenie pielęgnacyjne,
- zasiłek dla opiekuna,

- specjalny zasiłek opiekuńczy,
- składki emerytalno-rentowe,
- świadczenia z funduszu alimentacyjnego,
- świadczenie rodzicielskie,
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka,
- jednorazowe świadczenie „Za życiem”.

Od 2014 r. Ośrodek Pomocy Społecznej Ciechanowcu realizuje rządowy program „Karta Dużej Rodziny”. Prawo do posiadania Karty przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, w której jest na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci, oraz dla rodziców, którzy kiedykolwiek mieli i wychowywali co najmniej troje dzieci bez względu na ich wiek.

Od 1 kwietnia 2016 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowcu realizuje Świadczenie Wychowawcze, które jest realizacją rządowego Programu „Rodzina 500+”. W 2019 r. wydano 787 informacji w sprawie ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego. Taką formą pomocy zostało objętych 1119 dzieci.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowcu od lipca 2018 roku realizuje Rządowy program – „Dobry Start”, to 300 zł jednorazowego świadczenia dla rodzin na dziecko rozpoczynające rok szkolny. Jest to inwestycja w edukację polskich dzieci. W 2019 r. wydano 524 informacji w sprawie ustalenia prawa do świadczenia „Dobry Start”. Wsparciem finansowym zostało objętych 773 dzieci.

Od 2003 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowcu zajmuje się realizacją dodatków mieszkaniowych. Z dodatku mieszkaniowego w roku 2019 skorzystało 25 rodzin, wypłacono 279 świadczeń. Przyznawane świadczenia przekazywane są bezpośrednio do instytucji, które zajmują się administrowaniem zasobami mieszkaniowymi. Instytucje z którymi współpracuje ośrodek to:

- Przedsiębiorstwo Robót Komunalnych „FARE” w Ciechanowcu,
- Spółdzielnia Mieszkaniowa,
- Wspólnoty Mieszkaniowe, zakładowe i prywatne.

Od 1 stycznia 2014 r. został wprowadzony nowy rodzaj świadczenia, to jest dodatek energetyczny, który przyznawany jest dla osób pobierających dodatek mieszkaniowy w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych i posiadających umowy sprzedaży energii elektrycznej zawarte

z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkujących w miejscu dostarczania energii elektrycznej. W 2019 roku wydano 22 decyzje przyznające dodatek energetyczny. Z wymienionego świadczenia skorzystało 12 rodzin, wypłacono 105 dodatków energetycznych.

Wysokość przyznawanego dodatku energetycznego od miesiąca stycznia do kwietnia 2019 r. wynosiła:

- 11,35 zł dla jednoosobowej rodziny,
- 15,77 zł dla od dwóch do czterech osób w rodzinie,
- 18,92 zł dla powyżej pięciu osób w rodzinie.
- Od miesiąca maja do grudnia 2019 roku wynosiła:
- 11,37 zł dla jednoosobowej rodziny,
- 15,80 zł dla od dwóch do czterech osób w rodzinie,
- 18,96 zł dla powyżej pięciu osób w rodzinie.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Ciechanowcu

Środowiskowy Dom Samopomocy w Ciechanowcu (ŚDS) funkcjonuje od 1 grudnia 2014 roku, jest placówką pobytu dziennego, ośrodkiem obejmującym wsparciem 30 osób z terenu miasta i gminy Ciechanowiec (przewlekłe psychicznie chorych - typ A, upośledzonych umysłowo - typ B, wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych - typ C).

ŚDS pracuje w systemie terapeutycznym, w którym odbywają się zajęcia indywidualne i zespołowe. Dom świadczy usługi przez 5 dni w tygodniu, od poniedziałku do piątku, w godzinach od 7³⁰ do 15³⁰, w tym co najmniej przez 6 godzin dziennie są prowadzone zajęcia z uczestnikami.

Zakres i poziom świadczonych form pomocy dostosowany jest do możliwości psychofizycznych uczestnika. W placówce prowadzone są treningi: funkcjonowania społecznego, komunikacji interpersonalnej, kulinarne, rozwiązywania problemów. Uczestnicy ŚDS mają do dyspozycji pracownie: Rękodzieła Artystycznego, Plastyczną, Twórczości Kreatywnej, Kulinarną, Terapii Ruchowej, gdzie nabywają i rozwijają praktyczne umiejętności, pod okiem instruktorów terapii zajęciowej. Poza tym w ciągu dnia wspólnie spożywają posiłek przygotowany w ramach treningu kulinarnego, poprawiają sprawność fizyczną, spędzają czas na wspólnych rozmowach i zajęciach grupowych. Uczestnicy w ramach zajęć mogą korzystać z pomocy psychologa, pedagoga, pracownika socjalnego

i asystenta osoby niepełnosprawnej. ŚDS zapewnia transport na zajęcia z miejsca ustalonego przez dyrektora Domu oraz powrót do domu.

Na prowadzenie tego zadania w 2019 r. organizacja otrzymała środki finansowe w wysokości 643.518,00 zł (środki otrzymane z budżetu państwa na zadania zlecone gminom).

Cele szczegółowe realizowane przez ośrodek skupiają się przede wszystkim na:

- podnoszeniu jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi
- rozszerzaniu jakości oferty usług świadczonych w środowisku lokalnym
- aktywizowaniu do udziału w życiu społecznym
- rehabilitacji społecznej i zawodowej
- promocji zdrowia
- rozwijaniu sieci oparcia społecznego
- przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu
- współpracy z rodziną i otoczeniem w celu realizowania i kontynuacji założeń Indywidualnych Planów Wspierająco - Aktywizujących
- współpracy z innymi ośrodkami wsparcia, wymiana doświadczeń
- współpracy z samorządem, instytucjami w celu zapobiegania wykluczeniu osób z zaburzeniami psychicznymi.

W 2019 roku rozpoczęto starania, aby siedziba Środowiskowego Domu Samopomocy została przeniesiona do budynku obecnej filii Szkoły Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Ciechanowcu w Radziszewie Starym. Został złożony wniosek o dofinansowanie z PFRON, aby dostosować budynek do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Dom Pomocy Społecznej w Kozarzach

Jest jednostką organizacyjną Powiatu Wysokomazowieckiego. Istnieje od 1979 roku wówczas jako Państwowy Dom Rencisty i Emeryta, zamieszkiwany przez 18 osób. Obecny budynek powstawał od 1991 roku, oddany do użytku został 9 września 1994 roku. W Domu Pomocy Społecznej w Kozarzach mieszka 120 osób, a miesięczny koszt utrzymania mieszkańca wynosi 3 895,26 zł. Jest to placówka dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie. Dom świadczy mieszkańcom zakres usług zgodny ze standardami określonymi w rozporządzeniu w sprawie domów pomocy społecznej. Zapewnia podopiecznym potrzeby bytowe, opiekuńcze i wspomagające. Priorytetem działalności jest zapewnienie mieszkańcom

całodobowej opieki, pomocy medycznej rehabilitacji, zajęć terapeutycznych, czyli zapewnienie godnego życia i kompleksowej opieki, podnoszenie sprawności i samodzielności, a także stwarzanie jak najlepszych warunków bytowych w domowej atmosferze. Do dyspozycji mieszkańców są biblioteka, świetlice, sale do ćwiczeń, kaplica oraz ogród.

Mieszkańcy Domu Pomocy Społecznej w Kozarzach są w przedziale wiekowym od 22 do 86 lat, a obecnie w Domu przebywa 40 kobiet i 80 mężczyzn. W 2019 roku zmarło 7 mieszkańców. W kolejce na przyjęcie oczekują 4 osoby. Opiekę pielęgniarską nad mieszkańcami sprawują 2 pielęgniarki i kierownik działu, który posiada wykształcenie pielęgniarskie (brak chętnych do pracy na tym stanowisku). Bezpośrednią opiekę nad mieszkańcami sprawują pracownicy Zespołu Terapeutyczno-Opiekuńczego, w którym zatrudnionych jest 55 osób na 53 i ½ etatu.

Dom funkcjonuje w oparciu o indywidualne plany wsparcia, które opracowywane są oddzielnie dla każdego mieszkańca. Zespół pracowników dokonuje oceny stanu zdrowia i sprawności psychofizycznej, a także określa działania dotyczące rozwoju i zmierzające do adaptacji, aktywizacji i zaspokojenia indywidualnych potrzeb mieszkańca. W trakcie pobytu mieszkańca, plany są weryfikowane co pół roku.

1.6.3 MIESZKANIA KOMUNALNE

Według danych na koniec 2019 r., gmina Ciechanowiec posiadała 67 lokali komunalnych w 18 budynkach mieszkalnych. Zasób mieszkaniowy gminy jest w stanie technicznym słabym, większość budynków wymaga remontu kapitalnego. Wykaz lokali mieszkalnych należących do mieszkaniowego zasobu gminy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Wykaz lokali mieszkalnych należących do mieszkaniowego zasobu gminy Ciechanowiec

	Miasto	Gmina	Razem
Ilość lokali mieszkalnych (sztuk)	62	5	67
- w tym lokali socjalnych (sztuk):	2 ul. Drohicka 15/2 ul. Drohicka 15/3	1 Malec 54	3
Ilość osób	131	7	138

Struktura wiekowa budynków należących do mieszkaniowego zasobu gminy Ciechanowiec została przedstawiona w poniższej tabeli. Większość budynków pochodzi z przełomu XIX i XX wieku. Najmłodszy jest budynek w Winnej-Chrołach, który został zbudowany w 1970 roku.

Tabela 5. Struktura wiekowa budynków należących do mieszkaniowego zasobu gminy Ciechanowiec

L.p.	Adres	Rok budowy	Powierzchnia m ²	Ilość mieszkań
1.	ul. Łomżyńska 36	1880	81,81	4
2.	ul. Mickiewicza 17	1925	133,97	3
3.	ul. Łomżyńska 44	1925	162,16	5
4.	ul. Drohicka 29	1900	29,95	1
5.	ul. Kościuszki 22	1900	105,03	3
6.	ul. Kościuszki 20	1900	39,05	1
7.	ul. Kościuszki 16	1900	208,99	6
8.	ul. Mickiewicza 10	1910	120,20	3
9.	ul. Plac 3 Maja 7	1910	224,05	6
10.	ul. Plac 3 Maja 6	1905	320,42	8
11.	ul. Mickiewicza 31	1900	95,51	3
12.	ul. Drohicka 19	1890	93,88	4
13.	ul. Mickiewicza 13	1900	59,06	1
14.	ul. Drohicka 17	1890	97,33	2
15.	ul. Drohicka 15	1890	131,88	5
16.	ul. Przechodnia 6	1890	209,61	6
17.	Winna Chroły	1971	64,00	1
18.	Malec 54	1900	120,28	4

Liczba podań osób oczekujących na przydział lokalu mieszkalnego/socjalnego (stan na dzień 31.12.2019 roku) – 10. Liczba osób, którym przydzielono lokal mieszkalny w 2019 r.: 2.

W sferze mieszkalnictwa komunalnego można zauważyć następujące problemy: degradacja techniczna mieszkań i budynków komunalnych będących w zasobie gminy, generuje ponoszenie nakładów finansowych na utrzymanie obiektów w odpowiednim stanie technicznym, brak dostatecznej liczby mieszkań socjalnych, a także mieszkań potrzebnych do realizacji wyroków eksmisyjnych zgodnie z ustawą o ochronie praw lokatorów.

1.7 KULTURA I TURYSTYKA

1.7.1 PLACÓWKI KULTURALNE

W zakresie usług z dziedziny kultury na terenie Gminy Ciechanowiec istnieją trzy placówki:

- 1) Muzeum Rolnictwa im. ks. Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu.
- 2) Miejska Biblioteka Publiczna,
- 3) Ciechanowiecki Ośrodek Kultury i Sportu (COKiS).

Muzeum Rolnictwa im. ks. Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu.

Dyrektor:	Dorota Łapiak
Adres:	ul. Pałacowa 5, 18-230 Ciechanowiec
REGON	000646541
NIP	722 115 96 42

Muzeum Rolnictwa im. ks. Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu jest wojewódzką samorządową instytucją kultury. Organizatorem Muzeum jest Samorząd Województwa Podlaskiego. Ogólny nadzór nad Muzeum sprawuje Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a bezpośredni nadzór – Zarząd Województwa Podlaskiego. Muzeum wpisane jest do Państwowego Rejestru Muzeów prowadzonego przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz do rejestru instytucji kultury prowadzonego przez Zarząd Województwa i posiada osobowość prawną.

Celem działania Muzeum jest sprawowanie opieki nad zabytkami, informowanie o wartościach i treściach gromadzonych zbiorów, upowszechnianie podstawowych wartości historii, nauki i kultury polskiej oraz światowej, kształtowanie wrażliwości poznawczej i estetycznej oraz umożliwianie kontaktów ze zbiorami. Muzeum prowadzi działalność naukowo-badawczą oraz gromadzi zabytki w zakresie etnografii, historii, sztuki, techniki rolniczej, budownictwa wiejskiego, uprawy roślin gospodarskich, hodowli zwierząt gospodarskich, weterynarii i zielarstwa.

Do zadań Muzeum należy w szczególności:

- 1) gromadzenie zabytków i materiałów dokumentacyjnych z zakresu prowadzonej działalności,

- 2) katalogowanie i naukowe opracowywanie zgromadzonych muzealiów i materiałów dokumentacyjnych,
- 3) przechowywanie zgromadzonych muzealiów w warunkach zapewniających im właściwy stan zachowania i bezpieczeństwo,
- 4) magazynowanie zgromadzonych muzealiów w sposób dostępny do celów naukowych,
- 5) zabezpieczanie i konserwacja muzealiów oraz w miarę możliwości zabezpieczanie nieruchomości obiektów kultury materialnej i przyrody,
- 6) organizowanie badań, ekspedycji naukowych,
- 7) organizowanie wystaw stałych i czasowych,
- 8) prowadzenie działalności edukacyjnej,
- 9) udostępnianie zbiorów do celów edukacyjnych,
- 10) zapewnienie właściwych warunków zwiedzania i korzystania ze zbiorów,
- 11) publikowanie i rozpowszechnianie katalogów, przewodników wystaw, wyników prowadzonych badań naukowych i opracowań oraz wydawnictw popularnonaukowych z zakresu swojej działalności.

Muzeum gromadzi zbiory:

- 1) w zakresie rolnictwa, dotyczące: techniki rolniczej, uprawy roślin, hodowli zwierząt, budownictwa wiejskiego, weterynarii, zielarstwa,
- 2) w zakresie etnografii: sztukę ludową, przedmioty użytkowe, sprzęty gospodarskie i elementy wyposażenia wnętrz występujące na wsi,
- 3) w zakresie historii: dokumenty archiwalne (drukowane i rękopisy), przekazy ikonograficzne, przedmioty użytkowe i eksponaty związane z historią regionu,
- 4) w zakresie sztuki: malarstwo, rysunek i grafikę, rzeźbę, przedmioty użytkowe i rzemiosła artystycznego,
- 5) numizmaty, medalierstwo i falerystykę,
- 6) inne zabytki związane z regionem.

Misją Muzeum jest ochrona obszarów dziedzictwa narodowego, korespondujących z szeroko pojętą tematyką rolniczą, a także kulturą ludową wsi podlaskiej oraz historią regionu. W zakresie budownictwa ludowego, etnografii i historii, obszarem działania Muzeum jest Podlasie. W zakresie: uprawy roślin, hodowli zwierząt, techniki rolnej, zielarstwa i weterynarii, obszarem działania jest Polska. Misja realizowana jest poprzez: pozyskiwanie, opracowywanie i konserwację muzealiów, organizację wystaw, konferencji i pokazów, prowadzenie badań naukowych, publikacje.

Ciechanowiecki Ośrodek Kultury i Sportu (COKiS).

Dyrektor:	Sylwia Kuczuk-Szymańska
Adres:	ul. Mostowa 6, 18-230 Ciechanowiec
REGON	450011015
NIP	722 11 49 282

Ciechanowiecki Ośrodek Kultury i Sportu realizuje zadania w dziedzinie wychowania, edukacji i upowszechniania kultury, kultury fizycznej i turystyki oraz rozwijania i zaspokajania potrzeb kulturalnych społeczeństwa.

Celem nadrzędnym COKiS jest pozyskiwanie i przygotowanie społeczeństwa do aktywnego uczestnictwa w kulturze oraz współtworzenia jej wartości.

Do podstawowych zadań COKiS należy:

- 1) edukacja i wychowanie przez sztukę;
- 2) tworzenie warunków amatorskiego ruchu artystycznego oraz zainteresowania wiedzą i sztuką;
- 3) kultywowanie tradycji i tworzenie warunków dla rozwoju folkloru, a także rękodzieła artystycznego i ludowego;
- 4) rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych społeczeństwa;
- 5) gromadzenie, dokumentowanie, tworzenie, ochrona i udostępnianie dóbr kultury;
- 6) kształtowanie wzorów aktywnego uczestnictwa w kulturze;
- 7) realizowanie zadań w dziedzinie socjoterapii dzieci i młodzieży w wieku szkolnym;
- 8) realizowanie zadań w zakresie sportu, turystyki, rekreacji i wypoczynku:
  - a) tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi turystyki na terenie miasta i gminy,
  - b) zaspokajanie potrzeb w zakresie turystyki, sportu i rekreacji dzieci, młodzieży i osób dorosłych,
  - c) rozwój kultury fizycznej wszystkich grup wiekowych.

W ramach swojej działalności Ciechanowiecki Ośrodek Kultury i Sportu jest głównym organizatorem miejskich imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych, wykonuje scenografie i dekoracje w czasie miejskich obchodów świąt narodowych, organizuje mecze ligowe drużyn piłkarskich, regaty kajakowe i amatorskie turnieje piłki nożnej, tenisa stołowego, szachów, plażowej i halowej piłki siatkowej, konkursy plastyczne i wystawy

twórczości. COKiS współpracuje z Urzędem Miejskim przy promocji miasta i walorów turystycznych gminy.

Miejska Biblioteka Publiczna

Dyrektor:	Sylwia Kuczuk-Szymańska
Adres:	ul. Mostowa 8, 18-230 Ciechanowiec
REGON	450708420
NIP	722 13 60 663

Biblioteka Publiczna jest w Ciechanowcu najstarszą instytucją kulturalną - rozpoczęła swą działalność już 15 stycznia 1949 roku. 14 października 2018 r. odbyło się oficjalne otwarcie nowej siedziby Miejskiej Biblioteki Publicznej w Ciechanowcu - w rozbudowanym i dostosowanym do jej potrzeb budynku dawnego ciechanowieckiego kina.

W Statucie wymienione są m.in. podstawowe cele i zadania Biblioteki. Miejska Biblioteka Publiczna jest samorządową instytucją kultury, której organizatorem jest Gmina Ciechanowiec. Terenem jej działania jest obszar Gminy Ciechanowiec.

Biblioteka posiada osobowość prawną i jest wpisana do rejestru instytucji kultury Gminy Ciechanowiec pod numerem 2. Biblioteka prowadzi dwie filie biblioteczne: w Winnie-Poświętnej i w Pobikrach.

Misją Miejskiej Biblioteki Publicznej w Ciechanowcu jest wspieranie rozwoju społeczności lokalnej oraz dążenie do profesjonalnego poziomu świadczonych usług w obszarze działalności kulturalnej i edukacyjnej. Do najważniejszych funkcji Biblioteki należą:

- udostępnianie zbiorów bibliotecznych na miejscu i wypożyczanie ich na zewnątrz,
- gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych,
- prowadzenie działalności informacyjno-bibliograficznej,
- tworzenie i udostępnianie komputerowych baz danych: katalogowych, bibliograficznych,
- popularyzacja książki i czytelnictwa,
- współdziałanie z innymi bibliotekami, instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie rozwijania czytelnictwa i zaspokajania kulturalnych potrzeb mieszkańców,
- prowadzenie działalności kulturalnej.

Tabela 6. Zbiory biblioteczne wraz filiami (w tym zakup nowości) w 2019 roku

Stan księgozbioru na koniec 2018 r.	Przybyło	Ubyło	Stan księgozbioru na koniec 2019 r.
-------------------------------------	----------	-------	-------------------------------------

Ciechanowiec	25 004	591	-	25 595
Pobikry	617	41	-	658
Winna-Poświętna	959	33	-	992
Ogółem	26 580	665	-	27 245

Biblioteka, zgodnie ze statutem, prowadzi działalność, której celem jest m.in. zachowanie dziedzictwa narodowego, poprzez organizację i zapewnienie dostępu do zasobów dorobku nauki i kultury polskiej oraz światowej. Ponadto celem działania Biblioteki jest rozwijanie i zaspokajanie potrzeb czytelniczych, edukacyjnych i informacyjnych mieszkańców oraz upowszechnianie wiedzy i rozwój kultury wśród mieszkańców miasta i gminy. Niemal każdego roku wprowadzane są nowe formy pracy bibliotecznej. Skierowane są one przede wszystkim do dzieci, w których postrzegany jest duży potencjał potrzeb i możliwość ukształtowania nawyków czytelniczych.

W roku 2019 Miejska Biblioteka Publiczna zorganizowała łącznie ok. 30 spotkań promujących czytelnictwo oraz przeprowadziła inne działania upowszechniania kultury, w których wzięło udział około 1 000 zainteresowanych.

Od czasu funkcjonowania nowej siedziby Miejskiej Biblioteki Publicznej cyklicznie odbywają się komercyjne oraz bezpłatne seanse filmowe, w których udział wzięło około 6 000 osób.

1.8 PUNKT INFORMACJI TURYSTYCZNEJ (STAN NA 2019 ROK)

Punkt Informacji Turystycznej w Ciechanowcu działa przy COKiS od 2008 roku, znajduje się w centrum Ciechanowca. Jest otwarty od wtorku do czwartku w godz. 8:00-16:00 oraz w piątki i soboty w godz. 10:00-17:00. Podstawowym zadaniem punktu jest promocja miasta, udzielanie informacji turystom (także telefonicznej i mailowej) na tematy noclegów, gastronomii i oferty kulturalnej naszego miasta i okolic. Dodatkowo punkt prowadzi sprzedaż pamiątek, wydawnictw związanych z naszym regionem.

Ciechanowiecki Punkt Informacji Turystycznej decyzją Krajowej i Regionalnej Komisji Certyfikacyjnej po raz pierwszy uzyskał w 2011 roku trzecią kategorię i został włączony do sieci Polskiego Systemu Informacji Turystycznej. Proces certyfikacji jest kontynuowany. Certyfikat ten przedłuża się co 2 lata i w 2019 roku PIT po raz kolejny uzyskał certyfikację.

Bazy gastronomiczno-noclegowe zarejestrowane w Punkcie Informacji Turystycznej:

- baza noclegowa Muzeum Rolnictwa,
- baza noclegowa w Internacie przy Zespole Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Ciechanowcu na 152 miejsca
- Restauracja „Astoria Puchalscy” w Ciechanowcu,
- hotel i dom weselny, restauracja „Nowodwory” w Ciechanowcu,
- hotel i dom weselny, restauracja „Szczęsny” w Ciechanowcu,
- hotel i dom weselny „Jagoda” w Ciechanowcu,
- hotel i dom weselny „Arkadia” w Ciechanowcu,
- domy letniskowe w Kozarzach,
- miejsca postojowe dla osób odwiedzających gminę w świetlicach wiejskich w miejscowościach Bujenka, Czaje-Wólka, Koce-Basie, Koce-Schaby, Kosiorzki, Kozarze, Pobikry, Radziszewo-Króle, Skórzec, Tworkowice, Winna-Poświętna, Wojtkowice Stare
- agroturystyka:
  - a) „Niezapominajka” w Kozarzach,
  - b) „Zagroda nad Bugiem” w Wojtkowicach-Glinnej,
  - c) „Na Skarpie” w Wojtkowicach-Glinnej,
  - d) "Kwatera nad Bugiem" Wojtkowicach-Glinnej,
  - e) „Domki letniskowe” Wojtkowicach-Glinnej,
  - f) Gospodarstwo agroturystyczne w Przybyszyn.

1.9 ORGANIZACJE SPOŁECZNE

Według stanu na 15 kwietnia 2020 roku w Gminie Ciechanowiec funkcjonują 54 organizacje pozarządowe. Brakuje dokładnych danych o aktywności tych organizacji. Należy przyjąć, że część z nich nie prowadzi aktywnej działalności lub zakończyła działalność, nie przeprowadzając jednak procesu formalnej likwidacji.

Swoją siedzibę ma tutaj 5 organizacji pożytku publicznego:

- Mazowiecko-Podlaski Klub Karate,
- Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych "Natura",
- Stowarzyszenie Rodzina w Ciechanowcu,
- Stowarzyszenie "Tutor",
- Uczniowski Klub Sportowy "Rotmistrz Ciechanowiec" przy Zespole Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Ciechanowcu.

Poza ww. 5 organizacjami pożytku publicznego, w Krajowym Rejestrze Sądowym zarejestrowanych jest jeszcze 31 innych organizacji pozarządowych z siedzibą na terenie Gminy Ciechanowiec, są to:

- Cech Rzemieślników i Przedsiębiorców w Ciechanowcu,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Ciechanowcu,
- Ognisko Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej "Tramp" w Ciechanowcu,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Bujence,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kocach Basiach,
- Towarzystwo Miłośników Ciechanowca,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Pobikrach,
- Stowarzyszenie "ZAMECZEK",
- Ochotnicza Straż Pożarna w Radziszewie-Królach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kozarzach,
- Stowarzyszenie PLATON,
- Niezależny Samorządny Związek Zawodowy pracowników Domu Pomocy Społecznej w Kozarzach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Tworkowicach,
- Stowarzyszenie "Winnica",
- Stowarzyszenie na rzecz rozwoju wsi Pobikry,
- Ciechanowieckie Stowarzyszenie Trzeźwościowe "Remedium",

- Towarzystwo Naukowe Societas Scientiarum Klukoviana Et Jablonoviana,
- Polska Federacja Sztuk Walki Budokai,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Wojtkowicach Starych,
- Łomżyńsko-Drohickie Bractwo Kurkowe Towarzystwo Strzeleckie w Ciechanowcu,
- Fundacja Rozwoju Edukacji Cogito,
- Stowarzyszenie "Uniwersytet Trzeciego Wieku",
- Fundacja Inicjatyw Społeczno-Gospodarczych MACTO,
- Rodzinny Ogród Działkowy "Pod Gruszą" w Ciechanowcu,
- Podlaska Fundacja Empatia,
- Stowarzyszenie "Razem",
- Klub Sportowy Unia Ciechanowiec,
- Stowarzyszenie "Dar Serca",
- Ochotnicza Straż Pożarna Winna-Poświętna,
- Stowarzyszenie Inicjatyw Kulturalno-Artystycznych "Harmonia",
- Fundacja Monastyczna ŚŚ. Antoniego, Benedykta i Bernarda.

Cztery Koła Gospodyń Wiejskich mających siedzibę w Gminie Ciechanowiec zarejestrowanych jest w Krajowym Rejestrze Kół Gospodyń Wiejskich, są to:

- Koło Gospodyń Wiejskich "Kukawka" w Pobikrach,
- Koło Gospodyń Wiejskich BASIEWIANKI (Koce-Basie),
- Koło Gospodyń Wiejskich Zdrojanki Sieńczuch (Radziszewo-Sieńczuch),
- Koło Gospodyń Wiejskich „Bujeneczki” (Bujenka).

Pozostałe organizacje, koła i kluby działające na terenie Gminy Ciechanowiec, zarejestrowane w Starostwie Powiatowym w Wysokim Mazowieckim bądź będące oddziałem/kołem organizacji zarejestrowanej w KRS mające siedzibę poza terenem Gminy Ciechanowiec:

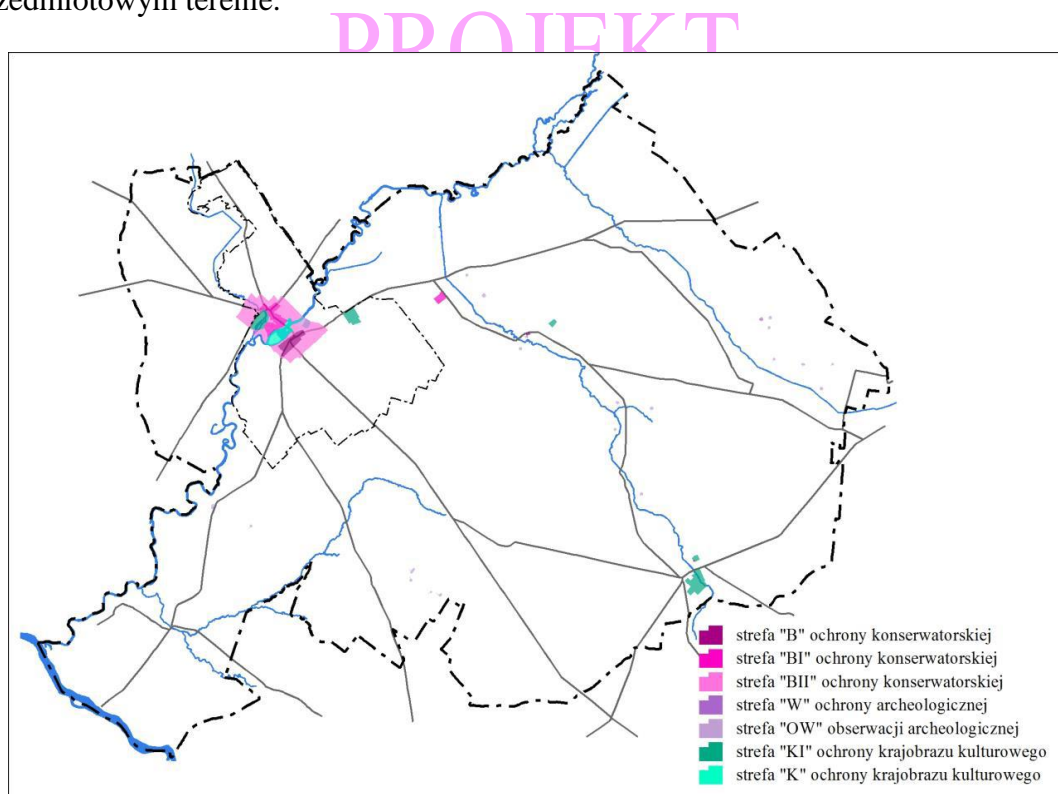
- Caritas Diecezji Drohiczyńskiej,
- Caritas Diecezji Łomżyńskiej,
- Ciechanowieckie Stowarzyszenie Przedsiębiorców,
- Gminna Spółka Wodna "Nurczanka",
- Grupa AA "Ostoja",
- Jeździecki Klub Sportowy "Gepard",
- Katolickie Stowarzyszenie Civitas Christiana,

- Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Diecezji Drohiczyńskiej,
- Koło Łowieckie "Rogacz",
- Ochotnicza Straż Pożarna w Przybyszynie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Winnie-Chrołach,
- Polski Związek Wędkarski Koło Wędkarskie Jazgarz,
- Uczniowski Klub Sportowy przy Szkole Podstawowej im. M. Kopernika w Ciechanowcu,
- Związek Sybiraków. Koło Terenowe.

1.10 ZABYTKI

Na terenie Gminy Ciechanowiec zlokalizowane są obiekty znajdujące się w rejestrze ochrony zabytków, który funkcjonuje w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Białymstoku.

Dodatkowo na terenie Gminy Ciechanowiec znajdują się strefy ochrony konserwatorskiej. Prace budowlane na nieruchomościach zlokalizowanych w strefach ochrony konserwatorskiej obłożone są obowiązkiem uzyskania stosownych uzgodnień i zezwoleń od Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na prowadzenie prac na przedmiotowym terenie.

Rysunek 8. Strefy ochrony konserwatorskiej na obszarze gminy Ciechanowiec

źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ciechanowiec

Do takich terenów należy m.in. historyczny układ urbanistyczny Starego Miasta wraz z rynkiem, zespół cmentarzy wyznaniowych przy ul. Sienkiewicza w Ciechanowcu, zespół pałacowo-parkowy w Ciechanowcu, pozostałości zespołu dworu obronnego (tzw. zamku) w Ciechanowcu, kurhan w Łempicach. Rozmieszczenie przestrzenne poszczególnych stref ochrony konserwatorskiej przedstawia powyższy rysunek.

Ponadto na terenie całej gminy znajdują się obiekty budowlane w tym: domy, zajazdy i młyn wpisane do ewidencji zabytków, dla których Gmina prowadzi wykaz.

Tabela 7. Wykaz zabytków wpisanych do Rejestru Zabytków Nieruchomych Województwa Podlaskiego

Wykaz zabytków wpisanych do rejestru (stan na 22.01.2016 r.)				
Lp.	Obiekt	Ulica	Datowanie	Numer w rejestrze zabytków i data wpisu
1.	Kapliczka murowana	Koце-Basie, przy drodze do wsi	ok.1900 r.	A-239 07.07.2009 r.
2.	Oficyna w zespole dworskim	Pobikry	2 ćw. XIX w.	A-286 19.11.1966 r.
3.	Stajnia i wozownia w zespole dworskim, murowana	Pobikry	1905 r.	A-216 16.12.1985 r.
4.	Obora murowana w zespole dworskim	Pobikry	1904 r.	A-216 16.12.1985 r.
5.	Spichlerz murowany w zespole dworskim	Pobikry	XIX/XX w.	A-216 16.12.1985 r.
6.	Kuźnia murowana w zespole dworskim	Pobikry	1. 20 XX w.	A-216 16.12.1985 r.
7.	Park krajobrazowy w zespole dworskim	Pobikry	2 poł. XIX w.	A-216 16.12.1985 r.
8.	Mogiła zbiorowa ludności żydowskiej pomordowanej w 1942 r.	Pobikry, we wsi przy drodze do Malca	data poch.1942, data postawienia pomnika 1964 r.	A-428 30.12.1991r.
9.	Kościół pw. Św. Stanisława Biskupa i Męczennika	Pobikry	1857-60 r.	A-55 28.04.1980 r.
10.	Cmentarz rzymskokatolicki	Pobikry	2 poł. XIX w.	A-307 16.06.1987 r.
11.	Ogrodzenie z bramami w zespole kościoła parafialnego pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika	Pobikry	3 ćw. XIX w.	307 16.06.1987
12.	Grobowiec Jezierskich, Ciecierskich, Horwattów murowany	Pobikry, cmentarz rzymskokatolicki	2 poł. XIX w.	A-191 24.09.2008 r.
13.	Kościół drewniany w zespole kościoła pw. Św. Doroty Dziewicy i Męczennicy	Winna-Poświętna	1690-1717 r.	293 i 34 19.11.1966 r.
14.	Dzwonnica drewniana w zespole kościoła pw. Św. Doroty Dziewicy i Męczennicy	Winna-Poświętna	1696-1717 r.	294 19.11.1966 r.
15.	Ogrodzenie z bramą murowane	Winna-Poświętna	4 ćw. XIX w.	321 7.09.1987 r.
16.	Cmentarz przykościelny w zespole kościoła pw. Św. Doroty Dziewicy i Męczennicy	Winna-Poświętna	XVII w.	321 7.09.1987 r.
17.	Układ urbanistyczny Starego i Nowego Miasta	Ciechanowiec	XV w.	A-287 05.06.1987 r.
18.	Kościół w zespole kościoła parafialnego pw. Trójcy Przenajświętszej	Ciechanowiec, pl. Ks. Kluka	1737-39 r.	267 09.11.1966 r.
19.	Dzwonnica murowana w zespole kościoła parafialnego pw. Trójcy	Ciechanowiec, pl. Ks. Kluka	1737-39 r.	263 09.11.1966 r.

	Przenajświętszej			
20.	Dzwonnica murowana w zespole kościoła parafialnego pw. Trójcy Przenajświętszej	Ciechanowiec, pl. Ks. Kluka	1737-39 r.	263 09.11.1966 r.
21.	Kostnica murowana w zespole kościoła parafialnego pw. Trójcy Przenajświętszej	Ciechanowiec, pl. Ks. Kluka	1737-39 r.	269 09.11.1966 r.
22.	Kostnica murowana w zespole kościoła parafialnego pw. Trójcy Przenajświętszej	Ciechanowiec, pl. Ks. Kluka	1737-39 r.	269 09.11.1966 r.
23.	Plebania murowana w zespole kościoła parafialnego pw. Trójcy Przenajświętszej	Ciechanowiec, pl. Ks. Kluka	1887 r.	A-108 25.04.1981 r.
24.	Cerkiew prawosławna pw. Wniebowstąpienia Pańskiego	Ciechanowiec, ul. Mickiewicza 32	1875	A-138 11.05.1981 r.
25.	Synagoga	Ciechanowiec, ul. Mostowa	k. XIX w.	A-132 07.05.1981 r.
26.	Budynek szpitalny w zespole klasztornym Sióstr Miłosierdzia	Ciechanowiec, ul. pl. Ks. Kluka	1737-1785 r., 1.50 XX w.	A-126 28.04.1981 r.
27.	Kapliczka murowana	Ciechanowiec, ul. Kościelna	2 ćw. XIX w.	A-107 27.04.1981 r.
28.	Cmentarz rzymskokatolicki	Ciechanowiec, ul. Sienkiewicza	1810 r.	A-239 8.06.1987 r.
29.	Kaplica grobowa Szczuków na cmentarzu rzymskokatolickim	Ciechanowiec, ul. Sienkiewicza	ok. 1842-59 r.	270 11.1966 r.
30.	Ogrodzenie zespołu cmentarzy, z bramą	Ciechanowiec, ul. Sienkiewicza	1842 r.	A-293 8.06.1987r.
31.	Cmentarz prawosławny	Ciechanowiec, ul. Sienkiewicza	1810 r.	A-353 23.12.1987r.
32.	Cmentarz ewangelicki	Ciechanowiec, ul. Sienkiewicza	1810 r.	A-331 5.09.1987r.
33.	Cmentarz żydowski I	Ciechanowiec, ul. Sienkiewicza	pocz. XIX	A-332 16.09.1987
34.	Cmentarz żydowski II	Ciechanowiec, ul. Sienkiewicza	pocz. XIX w.	A-332 16.09.1987
35.	Mogiła żołnierzy polskich z I wojny światowej	Ciechanowiec, ul. Sienkiewicza	XX w.	A-450 30.12.1991
36.	Mogiła zbiorowa rozstrzelanych w czasie II wojny światowej	przy drodze - Ciechanowiec - Kozarze (Ciarki)	1941, 1964 r.	A-427 30.12.1991 r.
37.	Dom murowany Ciechanowieckiej Spółki Spożywczej	Ciechanowiec, pl. 3 Maja 16	1913 r.	A-530 12.12.1994 r.
38.	Parkan w pozostałościach zespołu dworskiego	Ciechanowiec, ul. Parkowa	I poł. XVIII w.	A-41 29.07.1972 r.
39.	Tzw. "Zamczysko" w pozostałościach zamku	Ciechanowiec, ul. Parkowa	XVI w.	131 7.05.1981
40.	Pałac w zespole pałacowym ob. Muzeum Rolnictwa im. Ks. K. Kluka	Ciechanowiec, ul. Pałacowa 5	ok. 1875, 1966-1970 r.	4 9.02.1953
41.	Oficyna w zespole pałacowym ob. Muzeum Rolnictwa im. Ks. K. Kluka	Ciechanowiec, ul. Pałacowa 5	ok. 1860 r.	A-86 16.01.1981 r.
42.	Stajnia w zespole pałacowym ob. Muzeum Rolnictwa im. Ks. K. Kluka	Ciechanowiec, ul. Pałacowa 5	1866 r.	A-85 16.01.1981 r.
43.	Wozownia w zespole pałacowym ob. Muzeum Rolnictwa im. Ks. K. Kluka	Ciechanowiec, ul. Pałacowa 5	1866 r.	A-87 16.01.1981 r.
44.	Park krajobrazowy w zespole pałacowym ob. Muzeum Rolnictwa im. Ks. K. Kluka	Ciechanowiec, ul. Pałacowa 5	w. XIX, ok.1850 r.	356 9.02.1953 r.
45.	Zajazd ob. dom mieszkalny	Ciechanowiec, ul. Pałacowa 1	4 ćw. XIX w.	A-133 07.05.1981 r.

Tabela 8. Wykaz zabytków wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków (bez zabytków wpisanych do rejestru)

Zabytki wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków				
Lp.	ID.	Obiekt	Ulica	Datowanie
1.	1/1036	Oficyna w zespole dworskim	Antonin 17	k. XIX w.
2.	17/1036	Dom drewniany	Koce-Basie 31	k. XIX w.
3.	21/1036	Mogiła zbiorowa ludności cywilnej pomordowanej w czasie okupacji hitlerowskiej	Kozarze, w lesie od strony wsi Zaszków	data pochówku 1944, data postawienia pomnika 1970 r.
4.	24/1036	Wiatrak - koźlak	Łempice 44	k. XIX w.
5.	49/1036	Dom drewniany	Trzaski 25	l. 20 XX w.
6.	55/1036	Młyn wodny	Tworowice	l. 20-30 XX w.
7.	60/1036	Młyn motorowy	Winna-Poświętna	l. 20 XX w.
8.	61/1036	Cmentarz rzymskokatolicki I	Winna-Poświętna	pocz. XIX w.
9.	62/1036	Cmentarz rzymskokatolicki II	Winna-Poświętna	pocz. XIX w.
10.	67/1036	Dom drewniany	Winna-Wypychy 7	1903 r.
11.	114/1036	Zajazd ob. dom mieszkalny	Ciechanowiec, ul. Pałacowa 2	4 ćw. XIX w.
12.	117/1036	Dom murowany	Ciechanowiec, ul. Kościuszki 25	pocz. XX w.
13.	118/1036	Dom murowany	Ciechanowiec, ul. Kościuszki 32	pocz. XX w.
14.	119/1036	Dom drewniany	Ciechanowiec, ul. Kościuszki 43	1932
15.	150/1036	Dom murowany	Ciechanowiec, ul. Łomżyńska 30	XIX/XX w.
16.	152/1036	Dom murowany	Ciechanowiec, ul. Łomżyńska 32	pocz. XX w.
17.	153/1036	Dom murowany	Ciechanowiec, ul. Łomżyńska 34	XIX/XX w.
18.	154/1036	Dom murowany	Ciechanowiec, ul. Łomżyńska 36	XIX/XX w.
19.	156/1036	Dom murowany	Ciechanowiec, ul. Łomżyńska 48	1920 r.
20.	159/1036	Dom murowany	Ciechanowiec, pl. 3 Maja 13	pocz. XX w.
21.	161/1036	Dom drewniany	Ciechanowiec, ul. Mickiewicza 19	1923 r.
22.	163/1036	Dom drewniany	Ciechanowiec, ul. Mickiewicza 24	1930 r.
23.	164/1036	Dom drewniany	Ciechanowiec, ul. Mickiewicza 30	ok. 1925 r.
24.	165/1036	Dom drewniany	Ciechanowiec, ul. Mickiewicza 33	l. 20 XX w.
25.	170/1036	Dom drewniany	Ciechanowiec, ul. Świętojańska 5	XIX/XX w.
26.	175/1036	Dom drewniany	Ciechanowiec, ul. Uszyńska 7	k. XIX w.
27.	177/1036	Młyn drewniany motorowo-elektryczny	Czaje-Bagno	1946 r.
28.	178/1036	Dom murowany	Ciechanowiec, ul. Mickiewicza 20	1920 r.
29.	179/1036	Cmentarz przykościelny	Ciechanowiec, ul. Plac Ks. Kluka	XVIII w.
30.	180/1036	Cmentarz prawosławny przy cerkwi	Ciechanowiec ul. Mickiewicza	XIX w.
31.	181/1036	Cmentarz żydowski	Ciechanowiec, ul. Uszyńska	XIX –XX w.

1.12 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

1.12.1 GOSPODARKA WODNA

Zaopatrzenie w wodę należy uznać za dobre. Wszystkie miejscowości zostały z wodociągowane i 99 % mieszkańców gminy może korzystać z wodociągów. Poza scentralizowanym systemem wodociągowym pozostała jedynie część zabudowy rozproszonej (koloniści). Mieszkańcy gminy zaopatrywani są w wodę z dwóch ujęć wodociągowych: Ciechanowiec i Radziszewo-Sieńczuch. Wodociąg miejski obsługuje miasto Ciechanowiec oraz wsie: Kozarze, Zadobrze, Antonin, Bujenka, Winna-Chroły, Winna-Wypychy, Winna-Poświętna, Winna-Wilki, Winna Stara, Trzaski, Kułaki, Malec, Nowodwory, Kostuszyń-Kolonia, Przybyszyn, Radziszewo Stare, Radziszewo-Sobiechowo, Radziszewo-Króle, Pobikry, Skórzec, Kosiorki, Gaj, Ciechanowczyk, Wojtkowice-Dady, Wojtkowice-Glinna, Wojtkowice Stare, Tworkowice, Kobusy, Koce-Schaby, Koce-Basie, Koce-Piskuły. Wodociąg wiejski obsługuje wsie: Radziszewo-Sieńczuch, Kobusy, Łempice, Czaje-Wólka, Czaje-Bagno, Czaje Wieś, Małyszczyn.

Ogólna długość sieci wodociągowej w całej gminie wynosi 134,1 km, w tym: ze stali 2,5 km, z żeliwa 7,0 km oraz 124,6 km z rur PCV.

Celem korzystania z wody jest zapewnienie wszystkim odbiorcom ciągłości dostaw wody o odpowiedniej jakości w niezbędnych ilościach i pod odpowiednim ciśnieniem. Woda pobierana jest na cele socjalno-bytowe, przemysłowe oraz przeciwpożarowe. Pobór wody dla zaopatrzenia wodociągu komunalnego nie ma ujemnego wpływu na wody podziemne ani powierzchniowe.

Wydajność wodociągów znacznie przekracza pobory wody. Dobrze rozwinięty system zaopatrzenia w wodę ze zmodernizowaną w 2003 r. Stacją Wodociągową w Ciechanowcu oraz wolne moce w źródłach wody są atutem rozwoju gminy.

Ujęcia działają na podstawie pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód podziemnych dla potrzeb stacji wodociągowej:

- RR.6341.23.2015z dnia 10 czerwca 2015 roku (ujęcie w Ciechanowcu);
- RA.6223-12/09 z dnia 31 sierpnia 2009 roku (ujęcie Radziszewo Sieńczuch).

Tabela 9. Sieć wodociągowa¹

Wyszczególnienie	Ilość
Pobór wody ogółem z 2 ujęć w tys. m ³	427,8
– ujęcie Ciechanowiec w tys. m ³	378,9
– ujęcie Radziszewo-Sieńczuch w tys. m ³	48,9
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w % do ogólnej ludności w gminie	99
Sieć wodociągowa rozdzielcza w km	134,1
– miasto w km	28,6
– gmina w km	105,5
Przyłącza wodociągowe do budynków mieszkalnych w szt.	2605
– miasto w szt.	1338
– gmina w szt.	105,5
Liczba przyłączy wodociągowych (ogółem) na 1 km sieci w szt.	19
Liczba przyłączy wodociągowych na 1 km sieci w szt. (Ciechanowiec miasto)	46
Liczba przyłączy wodociągowych na 1 km sieci w szt. (Ciechanowiec gmina)	12
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w tys. m ³	407,7
Pobór wody na cele produkcyjne w tys. m ³	20,1

Podstawowym zadaniem Przedsiębiorstwa Robót Komunalnych FARE w Ciechanowcu jest pobór i uzdatnianie wody oraz jej dostawa do odbiorcy, a także odbiór i oczyszczanie ścieków. W jednostce istnieją wydzielone działki (Dział stacja wodociągowa i dział konserwacja sieci), których zadaniem jest:

- utrzymanie i konserwacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,
- utrzymanie i konserwacja ujęć wody,
- bieżące naprawy przyłączy i sieci,
- płukanie sieci wodociągowej,
- wymiana wodomierzy,
- windykacja należności za usługi.

Niezbędne działania w zakresie gospodarki wodociągowej w kolejnych latach:

- 1) Zwodociągowanie specjalistycznych gospodarstw produkcyjnych zlokalizowanych na koloniach.
- 2) Modernizacja Stacji Wodociągowej w Radziszewie-Sieńczuch.

¹ Dane uzyskane z PRK FARE w Ciechanowcu, stan na dzień 31.12.2019 r.

- 3) Wymiana sieci wodociągowej w ulicy Armii Krajowej.
- 4) Wymiana sieci wodociągowej z żeliwa i stali na rury PCV.
- 5) Naprawa/wymiana zasuw odcinkowych.
- 6) Wymiana uszkodzonych hydrantów ppoż.
- 7) Wymiana wodomierzy.

1.12.2 KANALIZACJA SANITARNA

Ścieki sanitarne miasta Ciechanowiec prowadzone są obecnie systemem kanalizacji sanitarnej, który funkcjonuje w układzie grawitacyjnego spływu ścieków. Szkielet systemu kanalizacyjnego stanowią dwa kolektory: jeden odprowadza ścieki z południowej i wschodniej części miasta, drugi zaś z części północnej wyposażony w przepompownię przerzucającą ścieki przez rzekę Nurzec do kolektora głównego. Długość kanału ciśnieniowego wynosi 1225 m.b. i wyposażony jest on w dwie przepompownie ścieków zlokalizowane w ciągu ulic Kościelnej i Kazimierza Uszyńskiego w Ciechanowcu. Ogólna długość sieci kanalizacyjnej 18,9 km.

Oczyszczalnia ścieków położona jest poza strefą zabudowania miasta. Przyjmuje ścieki komunalne ze skanalizowanej części miasta, ścieki przemysłowe i ścieki dowożone z bezodpływowych zbiorników przydomowych.

Tabela 10. Sieć kanalizacyjna w 2019 roku

Sieć kanalizacyjna w km	18,9
Liczba przyłączy kanalizacji sanitarnej w gminie w szt.	956
Procentowy odsetek odbiorców przyłączonych do sieci kanalizacyjnej	44%
Przyłącza kanalizacyjne w stosunku do budynków mieszkalnych w mieście.	1 204
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w stosunku do ogólnej ludności w mieście	34%
Liczba przyłączy kanalizacyjnych na 1 km sieci w szt.	114,29

Tabela 11. Ścieki komunalne i przemysłowe

Wyszczególnienie	Ilość
Ścieki oczyszczone ogółem w m ³	150 567
ścieki z kanalizacji sanitarnej w m ³	136 565
Ścieki dowożone w m ³	14 002

Niezbędne działania w zakresie gospodarki ściekowej w kolejnych latach:

- Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ulicach: Żwirki i Wigury, Drohickiej, Pałacowej, Czyżewskiej, Spółdzielczej oraz wymiana sieci kanalizacyjnej w ulicy Armii Krajowej.
- Rozdział kanalizacji ogólnospławnej.

- Wymiana włączów żeliwnych na studzienkach kanalizacyjnych.
- Wymiana pomp tłoczących na przepompowni przy stadionie.

1.12.3 GOSPODARKA ODPADAMI

W 2019 roku ogólna liczba zameldowanych mieszkańców gminy Ciechanowiec wynosiła 8701, natomiast liczba mieszkańców uiszczających opłatę za odbiór odpadów 5613 osób, z czego 4490 osób (80 %) zadeklarowało, że wytwarzane odpady segreguje. Liczba ludności ustalona w oparciu o rejestr ewidencji ludności (liczba osób zameldowanych) różni się znacznie od liczby osób faktycznie zamieszkujących na terenie gminy Ciechanowiec (liczba osób wyliczonych na podstawie złożonych deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi). W gminie Ciechanowiec odebrano 1 232,29 Mg niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych (co stanowi spadek w stosunku do roku 2018 o prawie 5 % – wówczas było 1 295,42 Mg). Jednocześnie spadł udział odpadów niesegregowanych w ogólnej masie odpadów (72,12% - 2019) w stosunku do roku poprzedniego (84,62% - 2018). Świadczyć to może o zwiększeniu efektywności prowadzonej przez mieszkańców segregacji odpadów. Nie jest to ciągle jednak wynik zadowalający.

Tabela 12. Ilość odpadów komunalnych odebranych z terenu gminy w 2019 roku

Rodzaj Odpadu	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	RAZEM	%
Opakowania z papieru i tektury	0,46	0,68	0,46	0,98	0,78	8,48	0,86	0,92	0,64	0,90	0,60	6,80	22,56	1,32%
Opakowania z tworzyw sztucznych	2,65	2,78	2,92	3,72	5,28	4,28	4,42	6,48	4,38	4,18	4,92	4,40	50,41	2,95%
Opakowania z metali													0	0,00%
Opakowania wielomateriałowe													0	0,00%
Zmieszane odpady opakowaniowe													0	0,00%
Opakowania ze szkła	5,24	1,90	3,74	4,42	3,82	3,32	3,66	4,06	4,26	4,40	13,4	27,78	80	4,68%
Zużyte opony							1,32		0,00				1,32	0,08%
Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	17,46							3,44	4,22				25,12	1,47%
Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02, 17 09 03		1,86										9,86	11,72	0,69%

Rodzaj Odpadu	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	RAZEM	%
Odpady z sortowania odpadów, z mechanicznej obróbki inne niż w 19 12 11													0	0,00%
Papier i tektura						2,08							13,8	0,81%
Szkło													0	0,00%
Odpady kuchenne ulegające biodegradacji													2,08	0,12%
Urządzenia zawierające freony													0	0,00%
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki									1,40				1,4	0,08%
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35									0,37				0,37	0,02%
Tworzywa sztuczne													1,4	0,08%
Metale													0,37	0,02%
Popiół	9,74	15,2	29,56	7,54						3,84	1,76	12,76	80,4	4,71%
Odpady ulegające biodegradacji						1,70	2,20	1,22	15,52	11,88	5,54	0,80	38,86	2,27%
Inne odpady nieulegające biodegradacji													89,46	5,24%
Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	99,00	78,42	89,52	88,04	94,56	86,66	120,95	148,22	105,20	122,46	106,58	92,68	1232,29	72,12%
Odpady z targowisk													0	0,00%
Odpady z czyszczenia ulic i placów													0	0,00%
Odpady wielkogabarytowe	16,16			11,08					13,66	16,12			57,02	3,34%
RAZEM	150,71	196,32	245,28	211,36	199,00	195,26	256,56	313,78	272,14	298,12	264,64	238,70	1708,58	100,00 %

W gminie Ciechanowiec są dwa udokumentowane dzikie wysypiska śmieci, na terenie działki gminnej nr ewid. 92 obręb Wojtkowice Stare i na terenie działki starostwa nr ewid. 53/5 obręb Wojtkowice-Glinna. Wciąż zdarzają się mieszkańcy, wyrzucający śmieci do okolicznych lasów i rowów. Odpady w lesie to duże zagrożenie dla leśnej fauny i flory. Śmieci w lasach to nie tylko problem ekologiczny, lecz także ekonomiczny. Znalezione odpady trzeba wywieźć i zutylizować.

Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK)

Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) to miejsce, gdzie można przekazać odpady, które nie mogą być wyrzucane do kontenerów do selektywnej zbiórki. Właściciele nieruchomości mogą tam w miarę potrzeb dostarczyć odpady budowlane i rozbiórkowe, zielone, zużyte opony, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny. W gminie Ciechanowiec PSZOK zlokalizowano na dawnym składowisku odpadów w Nowodworach: działka o numerze ewidencyjnym 495/1. W 2019 roku rozpoczęto starania o otrzymanie dofinansowania na Modernizację Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych wraz z wyposażeniem i pojazdami do przewożenia odpadów komunalnych. Zakres rzeczowy inwestycji polegać będzie na budowie hali na odpady komunalne, w tym do segregacji na poszczególne frakcje. Ponadto zakupione zostanie urządzenie do sortowania i przetwarzania odpadów oraz samochód do wywożenia odpadów z całego terenu gminy.

W zakresie gospodarki odpadami planuje się:

- 1) Likwidację „dzikich” wysypisk na terenie gminy.
- 2) Podnoszenie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców gminy zwłaszcza wśród osób dorosłych, których nawyki są trudniejsze do zmiany.
- 3) Unowocześnienie Punktu Selektywnego Zbiórki Odpadów Komunalnych na terenie Gminy Ciechanowiec, wraz ze sprzętem do prasowania segregowanych śmieci. Nowoczesny PSZOK zwiększy możliwości Gminy w zakresie segregacji śmieci i przyczyni się do niepowstawania nowych „dzikich” wysypisk.

1.12.4 ZAOPATRZENIE W GAZ.

Gmina Ciechanowiec nie jest obecnie jeszcze zgazyfikowana. Istniejący system gazociągów wysokiego ciśnienia na terenie województwa podlaskiego nie pozwala na bezpośrednie zaopatrzenie w gaz przewodowy gminy Ciechanowiec. Obecnie jednak prowadzone są prace projektowe mające na celu podłączenie miejscowości Ciechanowiec do sieci gazowej gazu ziemnego.

Gmina Ciechanowiec podjęła działania zmierzające do powstania tzw. „wyspy gazowej”, w ramach której powstanie terminal gazowy, do którego dostarczany będzie gaz ziemny w ciekłym stanie skupienia - LNG. Następnie skroplony LNG zostanie poddany procesowi regazyfikacji, polegającego na zamianie gazu ziemnego LNG w postaci skroplonej na postać gazową. Gmina Ciechanowiec wydzieli działkę o powierzchni około 3 000 m²,

którą następnie przeznaczy pod realizację inwestycji tzw. „wyspy gazowej”. Za bezpośrednią budowę sieci i infrastruktury gazowej na terenie Gminy oraz dostawę gazu ziemnego do odbiorców (mieszkańców Gminy) odpowiedzialna będzie firma/firmy zewnętrzne wyłonione zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

W przyszłości w zbudowanej sieci gazowej na zasadach tzw. „wyspy gazowej” będzie mógł być dostarczany gaz wysokiego ciśnienia, bezpośrednio z planowanych rurociągów gazowych.

1.12.5 ELEKTROENERGETYKA

Gmina Ciechanowiec zasilana jest w energię elektryczną z istniejącej rozdzielni sieciowej 110/15kV w Ciechanowcu. Rozdzielnia zasilona jest linią napowietrzną 110kV z Wysokiego Mazowieckiego. Głównym dostawcą energii elektrycznej jest firma PGE Obrót SA.

Na terenie Gminy w 2019 r. znajdowało się 128 stacji transformatorowych 15/0,4kV o łącznej mocy transformatorów ok. 12 MVA. Taka ilość stacji transformatorowych jak i moc transformatorów na chwilę obecną są wystarczające w stosunku do istniejących potrzeb. W miarę wzrostu zapotrzebowania na moc i energię elektryczną zajdzie konieczność budowy nowych odcinków linii napowietrznych kablowych 15kV wraz ze stacjami transformatorowymi 15/0,4kV.

Istniejąca sieć elektroenergetyczna nie we wszystkich częściach Gminy jest w zadowalającym stanie technicznym i w niektórych rejonach istniejąca napowietrzna sieć elektroenergetyczna ze względu na zbyt małe przekroje przewodów i zły stan techniczny wymagają przeprowadzenia remontu i modernizacji. Stąd liczne trwające inwestycje i remonty modernizacyjne linii. Trwa również sukcesywna wymiana układów pomiarowych na zewnętrzne. Przy okazji zmieniane są przyłącza na izolowane. Poprawia to znacznie bezpieczeństwo odbiorców końcowych jak i ułatwia dostęp do liczników pracownikom sieci energetycznej prowadzącym odczyty.

1.12.6 DROGI

Podstawowym układem komunikacyjnym w Gminie Ciechanowiec jest i w dalszym ciągu pozostanie układ drogowy.

Na terenie wsi znajduje się 44 dróg gminnych, w tym: 8 dróg klasy lokalnej oraz 36 dróg klasy dojazdowej. Łączna długość dróg mierzona po osi jezdni - 106.491,00 m (106,491 km).

Łączna ilość odcinków dróg o:

- nawierzchni bitumicznej - 29 odcinków o długości łącznej 24854,00 metrów (24,854 km),
- nawierzchni brukowcowej - 3 odcinki o długość łącznej 218,00 metrów (0,218 km),
- nawierzchni betonowej - 3 odcinki o długość łącznej 25,00 metrów (0,025 km),
- nawierzchni kostka bet. - 1 odcinek o długość łącznej 270,00 metrów (0,270 km),
- nawierzchni żwirowej - 47 odcinków o długości łącznej 69123,00 metrów. (69,123 km),
- nawierzchni gruntowej - 9 odcinków o długość łącznej 6601,00 metrów (6,601 km).

Na terenie miasta znajduje się 45 dróg gminnych, w tym 2 drogi klasy lokalnej oraz 43 dróg klasy dojazdowej.

Łączna długość dróg mierzona po osi jezdni -28807,50 m (28,807 km). Łączna długość odcinków dróg o:

- nawierzchni bitumicznej - 12959,5 (12,959km),
- nawierzchni brukowcowej - 685,00metrów (0,685km),
- nawierzchni betonowej - 461,00 metrów (0,461 km),
- nawierzchni kostka bet. - 4152,00 metrów (4,152 km),
- nawierzchni żwirowej - 8896,00 metrów (8,896 km),
- nawierzchni gruntowej - 1254,00 metrów (1,254km),
- nawierzchni tłuczniowej - 330,00 metrów (0,330 km).

Przez teren Gminy przebiegają na długości 30,251 km trzy ciągi dróg wojewódzkich:

Droga wojewódzka nr 690 - Zambrów - Czyżew - Ciechanowiec – Siemiatycze o długości 17100 m

Droga wojewódzka nr 694 - Ciechanowiec - droga nr 18 (z kierunku Warszawy) o długości 2151 m

Droga wojewódzka nr 681 - Ciechanowiec - Brańsk o długości 11000 m

Przez teren Gminy przebiega 18 ciągów dróg powiatowych o łącznej długości 71855 m, w tym:

Tabela 13. Drogi powiatowe przebiegające przez obszar gminy Ciechanowiec

L.p.	Nr drogi	Przebieg drogi	Długość [m]	Rodzaj nawierzchni
1.	2077B	Dr. krajowa nr 66 – Plewki – Dąbrowa Moczydły – Klukowo – Kuczyn – Ciechanowiec (ul. Kuczyńska) - dr. wojewódzka nr 690	1450	bitumiczna
2.	2094B	Ciechanowiec – Kosiorki – Perlejewo	3200	bitumiczna
3.	2616B	ul. Drohicka w Ciechanowcu	3000	bitumiczna
4.	2617B	ul. Uszyńska w Ciechanowcu	3300	bitumiczna
5.	2618B	ul. Pałacowa w Ciechanowcu	1000	bitumiczna
6.	1698 B	Puchały Stare – Spieszyn – Koryciny – Czaje – Czaje Wólka	1700	bitumiczna 925 m gruntowa 775 m
7.	1700B	Brańsk– Lubieszce – Olędy – Małyszczyn – Pobikry – Perlejewo - Granne	7080	bitumiczna
8.	1710B	Siemiatycze – Sypnie - Pobikry	1530	bitumiczna/żwirowa
9.	1725B	Kosianka Stara – Żery - Pobikry	880	bitumiczna 590 m gruntowa 290 m
10.	2093B	Ciechanowiec – Kozarze – gr. województwa	3360	bitumiczna
11.	2094B	Ciechanowiec – Kosiorki – Perlejewo	3775	bitumiczna
12.	2095B	Od granicy miasta Ciechanowiec – Tworkowice – Wojtkowice Stare – Wojtkowice Glinna	7870	bitumiczna 5440 m gruntowa 2430 m
13.	2096B	Droga 2095B – Wojtkowice Dady	2250	bitumiczna 1250 m gruntowa 1000 m
14.	2099B	Wojtkowice Stare – Pelch – Leszczka Duża	1700	bitumiczna
15.	2104B	Antonin – Trzaski – Radziszewo Króle - Pobikry	11000	bitumiczna 9282 m bitumiczna (wyrównany bruk) 1718 m
16.	2105B	Malec - Pobikry	6020	bitumiczna 1125 m brukowana 4895 m
17.	2106B	Droga wojewódzka nr 681 – Koce Basie – Radziszewo Sieńczuch	6140	bitumiczna
18.	2107B	Trzaski – Radziszewo Sieńczuch - Czaje	6600	bitumiczna 2900 m gruntowa 3700 m

Główne ciągi komunikacyjne to:

- Warszawa – Białowieża (przez Ciechanowiec i Brańsk)
- Ciechanowiec – Łomża
- Ciechanowiec – Siemiatycze
- Ciechanowiec – Wysokie Mazowieckie.

System oświetleniowy dróg i ulic na terenie gminy Ciechanowiec obejmuje ok. 1200 sztuk opraw oświetleniowych. Moc każdej z zainstalowanych opraw wynosi od 70 W do 250 W. Istniejące oprawy w większości stanowią wysokoprężne, rtęciowe i sodowe. W skład sieci oświetleniowej wchodzi zarówno lampy rtęciowe, sodowe, jak i LED-owe.

Oświetlenie na terenie Ciechanowca i miejscowości gminnych wymaga przeprowadzenia inwentaryzacji i wykonania modernizacji i wymiany. Preferowana będzie

wymiana na oświetlenie LED-owe w celu obniżenia zużycia energii elektrycznej i tym samym zmniejszenia emisji spalin, co wpłynie pozytywnie na ochronę środowiska. Ta inwestycja podniesie również poziom doświetlenia ulic oraz zwiększy bezpieczeństwo mieszkańców, jak i innych użytkowników dróg, zwłaszcza w miejscach, gdzie brakuje chodników.

PROJEKT

1.13 ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

1.13.1 STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

Podstawowy zarys i kierunki zagospodarowania gminy wyznacza Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ciechanowiec. Jest to dokument planistyczny o charakterze ogólnym, obejmujący obszar całej gminy.

Obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ciechanowiec, sporządzone zostało w następstwie podjęcia uchwały Nr 120/XXIII/12 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 29 października 2012 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ciechanowiec” i uchwalone Uchwałą nr 166/XXIX/17 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 28 września 2017 r. w sprawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ciechanowiec.

Uszczegółowienie zasad zagospodarowania terenów następuje w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

1.13.2 MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego stanowi podstawę planowania przestrzennego w gminie. Gmina Ciechanowiec zajmuje powierzchnię około 20 123 ha, z czego 495,34 ha objęte są miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (2,46% powierzchni). W granicach administracyjnych gminy, wg stanu na dzień 31 grudnia 2019 r., obowiązuje 11 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Zestawienie MPZP przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego na obszarze gminy Ciechanowiec

Uchwała	Obszar objęty planem	Powierzchnia
Uchwała Nr 152/XXXII/97 Rady Miejskiej Ciechanowiec z dnia 28 kwietnia 1997 roku w sprawie zatwierdzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ciechanowiec	Zadobrze – zabudowa usługowo-produkcyjna; ul. Wińska – zabudowa zagrodowa i mieszkaniowa jednorodzinna; lokalizacja przemysłu skórzanego w strefie oczyszczalni ścieków	8,23 ha
Uchwała Nr 157/XXXIII/97 Rady Miejskiej Ciechanowiec z dnia 9 czerwca 1997 roku w sprawie zatwierdzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ciechanowiec	lokalizacja szkoły podstawowej (ul. Sosnowa i ul. Kuczyńska)	2,3 ha
Uchwała Nr 94/XIV/99 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 28 grudnia 1999 roku w sprawie zatwierdzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ciechanowiec	ul. Mogilna – budowa kościoła	0,64 ha
Uchwała Nr 198/XXVI/01 Rady miejskiej w Ciechanowcu z dnia 28 maja 2001 roku w sprawie zatwierdzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ciechanowiec	ul. Kuczyńska – tereny przemysłowe z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej	1,52 ha
Uchwała Nr 208/XXVIII/01 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 27 sierpnia 2001 roku w sprawie zatwierdzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Ciechanowiec	ul. Mickiewicza – dz. nr 1712	2,84 ha
Uchwała Nr 245/XXXII/02 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 25 lutego 2002 roku w sprawie zatwierdzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ciechanowiec ²	ul. Uszyńska – lokalizacja cmentarza	4,27 ha
Uchwała Nr 257/XXXVI/02 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 19 sierpnia 2002 roku w sprawie zatwierdzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ciechanowiec dotyczącej terenu przy ul. Łomżyńskiej	ul. Łomżyńska – dz. nr 1879	0,67 ha
Uchwała Nr 21/III/02 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 31 grudnia 2002 roku w sprawie zatwierdzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ciechanowiec dotyczącej terenów położonych w rejonie ulic: Łomżyńskiej, Kościelnej, Dworskiej i Parkowej	tereny położone w rejonie ulic: Łomżyńskiej, Kościelnej, Dworskiej i Parkowej	7,06 ha

² Uchwała Nr 245/XXXII/02 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 25 lutego 2002 r. w sprawie zatwierdzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ciechanowiec (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego Nr 9, poz. 206) straciła moc w granicach obszaru objętego ustaleniami planu ustalonego Uchwałą nr 210/XXXVII/18 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 23 kwietnia 2018 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części miasta Ciechanowiec przy ul. Uszyńskiej.

Uchwała Nr 22/III/02 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 31 grudnia 2002 roku w sprawie zatwierdzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Ciechanowiec dotyczącej terenów położonych w rozwidleniu ulic Wińskiej i Sienkiewicza	tereny położone w rozwidleniu ulic Wińskiej i Sienkiewicza	5,21 ha
Uchwała Nr 201/XXXVI/06 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 30 czerwca 2006 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części gminy Ciechanowiec dotyczącej terenów wsi: Tworkowice, Stare Wojtkowice, Wojtkowice-Dady i Wojtkowice-Glinna	dotyczącej terenów wsi: Tworkowice, Stare Wojtkowice, Wojtkowice-Dady i Wojtkowice-Glinna	428,7 ha
Uchwała Nr 210/XXXVII/18 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 23 kwietnia 2018 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części miasta Ciechanowiec przy ul. Uszyńskiej	tereny położone w rejonie ulicy Uszyńskiej, obejmujący działki o nr ew. 239/1, 240/1, 240/2, 240/3, 240/4, 240/5, 240/6, 240/7, 240/8, 240/9, 240/10 z obrębu ew. Ciechanowiec	2,1 ha
Uchwała Nr 132/XIX/20 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 28 maja 2020r.w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru przestrzeni publicznej miasta Ciechanowiec	obszar przestrzeni publicznej miasta Ciechanowiec	31,8 ha
RAZEM		495,34 ha

W przypadku, gdy dla określonego terenu nie uchwalono miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, przedsięwzięcia są realizowane w drodze ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu.

1.14 OŚWIATA

Na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz art. 8 ust. 1-3 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe w obecnie funkcjonującym systemie edukacyjnym wychowanie przedszkolne oraz kształcenie na poziomie szkolnictwa podstawowego należy do zadań własnych gminy.

Uchwałą nr 146/XXIV/17 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 27 marca 2017 r. w sprawie dostosowania sieci szkół podstawowych i gimnazjów do nowego ustroju szkolnego, dotychczasowa sześcioletnia szkoła podstawowa stała się szkołą ośmioletnią. Gimnazjum im. Papieża Jana Pawła II zostało włączone do struktur ośmioletniej Szkoły Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Ciechanowcu. Po dokonanych przekształceniach w zakresie szkolnictwa podstawowego od 1 września 2019 roku gmina jest organem prowadzącym dwóch szkół podstawowych, tj.: w Ciechanowcu i Łempicach (od 1 września 2019 roku Szkoła w Radziszewie Starym stała się Filią Szkoły Podstawowej w Ciechanowcu).

Tabela 15. Liczba pracowników oświaty w Gminie Ciechanowiec

Pracownicy	Nauczyciele					Pracownicy niepedagogiczni				
	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020
Przedszkole	7	10	10	12	10	5	7	6	6	8
Szkoła Podstawowa w Ciechanowcu i Filia w Radziszewie Starym	65	64	61	58	56	33	33	32	27	21
Szkoła Podstawowa w Łempicach	12	12	15	20	19	1	1	1	1	1

Wychowanie przedszkolne w zakresie rocznego przygotowania do szkoły podstawowej odbywa się w ramach oddziałów przedszkolnych zorganizowanych przy szkołach podstawowych. Natomiast dzieci 3-5 letnie mogą korzystać z przedszkola w Ciechanowcu oraz punktów przedszkolnych funkcjonujących przy szkołach podstawowych na wsi.

Na koniec 2019 roku łącznie w placówkach oświatowych prowadzonych przez gminę Ciechanowiec uczyło się 714 dzieci, z czego 116 uczęszczało do Przedszkola w Ciechanowcu i 111 do oddziałów przedszkolnym w Szkołach Podstawowych.

Tabela 16. Uczniowie szkół podstawowych na terenie gminy w 2019 roku

Jednostka	Adres	Liczba uczniów
Przedszkole w Ciechanowcu	ul. 11 Listopada 5, 18-230 Ciechanowiec	116
Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Ciechanowcu	ul. 11 Listopada 5 18-230 Ciechanowiec	213
	ul. Sosnowa 2 18-230 Ciechanowiec	299
	<u>Filia Szkoły Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Ciechanowcu</u> Radziszewo Stare 9, 18-230 Ciechanowiec	4
Szkoła Podstawowa w Łempicach	Łempice 13a 18-230 Ciechanowiec	82

Tabela 17. Liczba oddziałów oraz liczba uczęszczających dzieci

Rok szkolny	Liczba dzieci					Liczba oddziałów				
	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020
Szkoła Podstawowa w Ciechanowcu	595	524	521	528	516	30	28	27	28	25
Filia Szkoły Podstawowej w Radziszewie Starym	34	36	33	32	4	5	5	4	5	2
Szkoła Podstawowa w Łempicach	44	51	63	71	82	5	5	6	7	7

Tabela 18. Liczba oddziałów przedszkolnych oraz uczęszczających dzieci

Rok szkolny	Liczba dzieci					Liczba oddziałów				
	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020
Przedszkole w Ciechanowcu	55	89	99	100	116	3	4	4	4	5
Oddziały przedszkolne przy Szkole Podstawowej	18	17	19	23	19	3	3	3	3	6
Klub Przedszkolaka w Radziszewie Starym	4	4	3	4	1	1	1	1	1	1
Klub Przedszkolaka w Łempicach	4	4	4	5	5	1	1	2	2	2

Uczniowie ze szkół obwodowych mają zapewnione dowożenie i świetlice dla uczniów oczekujących na zajęcia lekcyjne i odjazd do domu.

1.14.1 PRZEDSZKOLE W CIECHANOWCU

Na przestrzeni ostatnich 5 lat szkolnych liczba dzieci uczęszczających do przedszkola w Ciechanowcu wzrosła ponad dwukrotnie (z 55 dzieci w roku szkolnym 2015/2016 do 116 dzieci w roku szkolnym 2019/2020).

Tabela 19. Liczba oddziałów przedszkolnych oraz uczęszczających dzieci

Rok szkolny	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Liczba dzieci	55	89	99	100	116
Liczba oddziałów	3	4	4	4	5
Liczba dzieci na oddział	18,33	22,25	24,75	25	23,2

1.14.2 SZKOŁY PODSTAWOWE

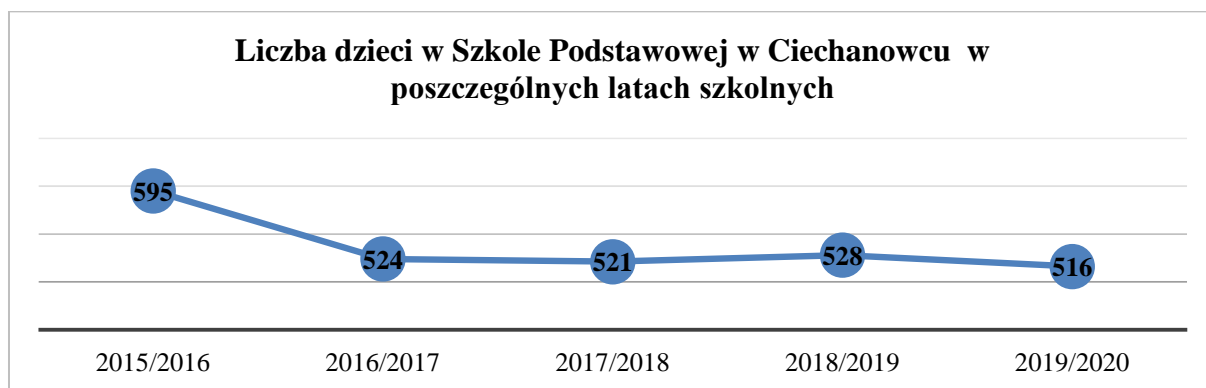
Szkoła Podstawowa w Ciechanowcu

Tabela 20. Liczba oddziałów szkolnych, przedszkolnych i gimnazjalnych oraz uczęszczających do nich dzieci

Rok szkolny	2015/2016*	2016/2017*	2017/2018	2018/2019	2019/2020**
Liczba dzieci	595	524	521	528	516
Liczba oddziałów	30	28	27	28	25
- Szkoła Podstawowa	18	17	19	23	19
- oddziały przedszkolne	3	3	3	3	6
- klasy gimnazjalne*	9	8	5	2	-

* Uchwałą nr 146/XXIV/17 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 27 marca 2017 r. w sprawie dostosowania sieci szkół podstawowych i gimnazjów do nowego ustroju szkolnego, dotychczasowa sześcioletnia szkoła podstawowa stała się szkołą ośmioletnią. Gimnazjum im. Papieża Jana Pawła II zostało włączone do struktur ośmioletniej Szkoły Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Ciechanowcu. Od roku szkolnego 2017/2018 trwa wygaszanie gimnazjów, co oznacza, że od 1 września 2019 r. gimnazja nie będą funkcjonować w ustroju szkolnym. Klasy gimnazjalne wykazane w tabeli w latach szkolnych 2015/2016, 2016/2017 w ówczesnym ustroju szkolnym należały do struktur Gimnazjum w Ciechanowcu.

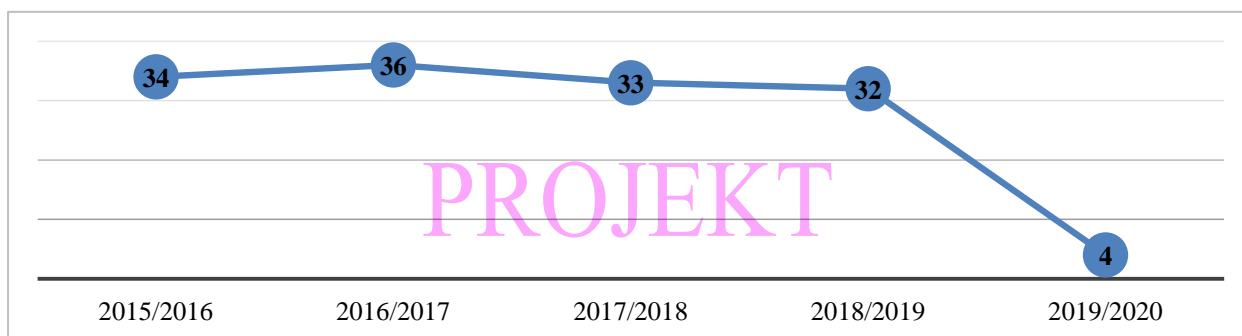
**liczba dzieci wykazanych w tabeli w latach szkolnych 2019/2020 stanowi łączną liczbę dzieci Szkoły Podstawowej w Ciechanowcu oraz Filii Szkoły Podstawowej w Ciechanowcu w Radziszewie Starym

Filia Szkoły Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Ciechanowcu w Radziszewie Starym

Tabela 21. Liczba oddziałów szkolnych i przedszkolnych oraz uczęszczających tam dzieci

Rok szkolny	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Liczba dzieci	34	36	33	32	4
Liczba oddziałów	5	5	4	5	2
- Szkoła Podstawowa	4	4	3	4	1
- oddziały przedszkolne	1	1	1	1	1

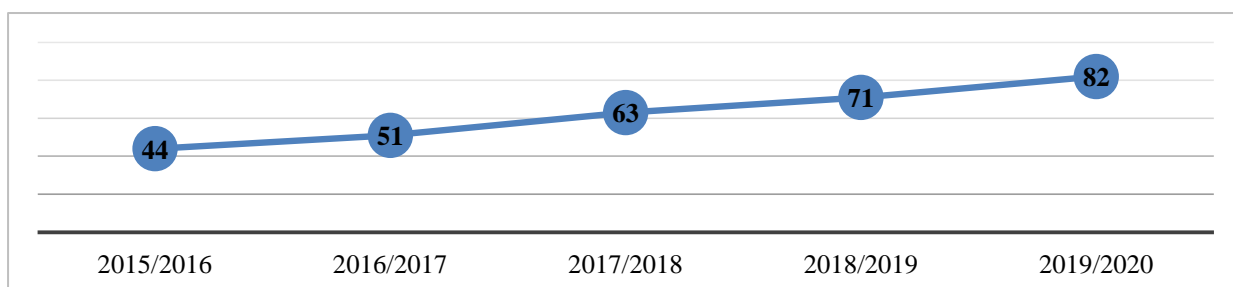

Rysunek 9. Liczba dzieci w Szkole Podstawowej w Radziszewie Starym

Szkoła Podstawowa w Lempicach

Tabela 22. Liczba oddziałów szkolnych i przedszkolnych oraz uczęszczających tam dzieci

Rok szkolny	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Liczba dzieci	44	51	63	71	82
Liczba oddziałów	5	5	6	7	7
- Szkoła Podstawowa	4	4	4	5	5
- oddziały przedszkolne	1	1	2	2	2

Rysunek 10. Liczba dzieci w Szkole Podstawowej Lempicach w poszczególnych latach szkolnych

1.14.3 INFRASTRUKTURA SZKOLNA

Infrastruktura szkolna, przede wszystkim budynki i ich wyposażenie, jak również dostępne dla uczniów obiekty sportowe, to majątek gminy bezpośrednio służący potrzebom uczniów i nauczycieli. Jej stan wpływa na warunki nauczania i pośrednio na efekty kształcenia. Kondycja ciechanowieckich placówek oświatowych jest bardzo zróżnicowana.

Budynek Szkoły Podstawowej w Ciechanowcu, mieszczący się przy ul. Sosnowej jest najmłodszy, w związku z tym jego stan jest najlepszy. Pozostałe budynki oświatowe powstawały w dużo wcześniejszych okresach – wszystkie wymagają systematycznych prac remontowych i modernizacyjnych, ale sytuacja finansowa gminy nie pozwala wydatkować wystarczających kwot na sfinansowanie kapitalnych remontów. Samorząd gminy, w miarę możliwości wspomaga podległe placówki, pozyskując środki finansowe z różnych programów oraz instytucji.

Tabela 23. Finansowanie oświaty na terenie gminy Ciechanowiec w latach 2015 – 2019

Finansowanie oświaty	2015	2016	2017	2018	2019
Dział 801 - Oświata i wychowanie, w tym:	8 822 904,63	8 994 210,17	9 325 266,67	9 499 119,99	10 020 591,32
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	165 501,70	146 417,25	152 482,33	193 000,38	363 853,26
RAZEM	8 988 406,33	9 140 627,42	9 477 749,00	9 692 120,37	10 384 444,58
w tym środki własne gminy	2 787 743,28	3 096 542,08	3 552 583,85	3 630 171,00	3 430 075,15
Wydatki budżetowe gminy ogółem	35 070 755,46	27 063 321,58	29 108 110,15	32 347 523,50	37 637 310,03
% udział środków na oświatę w wydatkach budżetowych ogółem	25,63%	33,77%	32,56%	29,96%	27,59%

Pilne potrzeby:

- remont kapitalny obiektu Szkoły Podstawowej w Ciechanowcu;
- remont i termomodernizacja budynku Przedszkola w Ciechanowcu;
- remonty bieżące szkół na wsiach;
- zorganizowanie własnej kuchni na potrzeby placówek oświatowych w Ciechanowcu;
- objęcie większej ilości dzieci wychowaniem przedszkolnym
- utworzenie żłobka.

1.14.4 INNE OGNIWA SYSTEMU OŚWIATY NA TERENIE GMINY

Inne ogniwa systemu oświaty na terenie gminy to:

- 1) szkoły ponadgimnazjalne:
  - a) Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w ramach którego funkcjonuje:
    - Liceum Ogólnokształcące,
    - Technikum,
    - Branżowa Szkoła I i II Stopnia
    - Ogólnokształcąca Szkoła Sztuk Pięknych
    - Liceum dla Dorosłych
    - Szkoła Policealna dla Dorosłych
- 2) Wydział Zamiejscowy Prywatnej Wyższej Szkoły Ochrony Środowiska w Radomiu
- 3) Internat
- 4) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.

PROJEKT

1.15 FINANSE

1.15.1 BUDŻET GMINY CIECHANOWIEC ZA 2015 R.

Budżet gminy na 2015 rok ustalony został Uchwałą Nr 10/II/14 Rady Miejskiej w Ciechanowcu w dniu 15 grudnia 2014 roku. W trakcie roku dokonywano zmian w budżecie.

Dochody budżetowe zrealizowano w 98,24% i wyniosły 32 164 043,99 zł, w tym:

- dochody bieżące w kwocie 23 210 062,25 zł,
- dochody majątkowe w kwocie 8 953 981,74 zł,

Wydatki budżetowe zrealizowano w 98,36% i wyniosły 35 070 755,46 zł, w tym:

- wydatki bieżące w kwocie 20 821 031,07 zł,
- wydatki majątkowe w kwocie 14 249 724,39 zł.

Zadłużenie gminy z tytułu kredytów długoterminowych na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosiło 12 302 500 zł.

Niedobór budżetu na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosił 12 292 288,63 zł - wynik finansowy ujemny. Wpływ na wynik finansowy miało zadłużenie gminy z tytułu kredytów długoterminowych. Za 2015 rok osiągnięto nadwyżkę dochodów nad wydatkami w wysokości 10 211,53 zł. W związku z tym, że zaciągnięte kredyty mają wpływ na ujemny wynik finansowy wolne środki w kwocie 10 212 zł stanowiąc będą przychody 2016 roku.

1.15.2 BUDŻET GMINY CIECHANOWIEC ZA 2016 R.

Budżet gminy na 2016 rok ustalony został Uchwałą Nr 76/XIII/16 Rady Miejskiej w Ciechanowcu w dniu 21 stycznia 2016 roku. W trakcie roku dokonywano zmian w budżecie.

Dochody budżetowe zrealizowano w 99,81% i wyniosły 28 846 071,31 zł, w tym:

- dochody bieżące w kwocie 28 501 240,40 zł,
- dochody majątkowe w kwocie 344 830,91 zł,

Wydatki budżetowe zrealizowano w 97,45% i wyniosły 27 063 321,58 zł, w tym:

- wydatki bieżące w kwocie 25 910 683,74 zł,
- wydatki majątkowe w kwocie 1 152 637,84 zł.

Zadłużenie gminy z tytułu kredytów długoterminowych na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosiło 11 162 500 zł.

Niedobór budżetu na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosił 10 509 538,90 zł - wynik finansowy ujemny. Wpływ na wynik finansowy miało zadłużenie gminy z tytułu kredytów długoterminowych. Za 2016 rok osiągnięto nadwyżkę dochodów nad wydatkami w wysokości 652 961,10 zł. W związku z tym, że zaciągnięte kredyty mają wpływ na ujemny wynik finansowy wolne środki w kwocie 652 961 zł stanowiąc będą przychody 2017 roku.

1.15.3 BUDŻET GMINY CIECHANOWIEC ZA 2017 R.

Budżet gminy na 2017 rok ustalony został Uchwałą Nr 125/XXI/16 Rady Miejskiej w Ciechanowcu w dniu 12 grudnia 2016 roku. W trakcie roku dokonywano zmian w budżecie.

Dochody budżetowe zrealizowano w 99,66% i wyniosły 30 278 157,22 zł, w tym:

- dochody bieżące w kwocie 30 230 258,06 zł,
- dochody majątkowe w kwocie 47 899,16 zł,

Wydatki budżetowe zrealizowano w 97,37% i wyniosły 29 108 110,15 zł, w tym:

- wydatki bieżące w kwocie 27 537 938,91 zł,
- wydatki majątkowe w kwocie 1 570 171,24 zł.

Zadłużenie gminy z tytułu kredytów długoterminowych na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosiło 10 022 500 zł.

Niedobór budżetu na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosił 9 339 491,83 zł - wynik finansowy ujemny. Wpływ na wynik finansowy miało zadłużenie gminy z tytułu kredytów długoterminowych. Za 2017 rok osiągnięto nadwyżkę dochodów nad wydatkami w wysokości 683 008,17 zł. W związku z tym, że zaciągnięte kredyty mają wpływ na ujemny wynik finansowy wolne środki w kwocie 683 008 zł stanowiąc będą przychody 2018 roku.

1.15.4 BUDŻET GMINY CIECHANOWIEC ZA 2018 R.

Budżet gminy na 2018 rok ustalony został Uchwałą Nr 181/XXXII/17 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 29 grudnia 2017 roku. W trakcie roku dokonywano zmian w budżecie.

Dochody budżetowe zrealizowano w 99,46% i wyniosły 34 051 440,94 zł, w tym:

- dochody bieżące w kwocie 33 811 005,56 zł,
- dochody majątkowe w kwocie 240 435,38 zł,

Wydatki budżetowe zrealizowano w 90,44% i wyniosły 32 347 523,50 zł, w tym:

- wydatki bieżące w kwocie 28 869 005,32 zł,
- wydatki majątkowe w kwocie 3 478 518,18 zł.

Zadłużenie gminy z tytułu kredytów długoterminowych na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiło 9 070 000 zł.

Niedobór budżetu na dzień 31.12.2018 roku wynosił (-)7 635 574,39 zł – wynik finansowy ujemny. Wpływ na wynik finansowy miało zadłużenie gminy z tytułu kredytów długoterminowych. Za 2018 rok osiągnięto nadwyżkę dochodów nad wydatkami w wysokości 1 434 425,61 zł. W związku z tym, że zaciągnięte kredyty mają wpływ na ujemny wynik finansowy wolne środki w kwocie 1 434 425 zł stanowią przychody 2019 roku.

1.15.5 BUDŻET GMINY CIECHANOWIEC ZA 2019 R.

Budżet gminy na rok 2019 ustalony został Uchwałą Nr 13/III/18 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 19 grudnia 2018 roku. W trakcie roku dokonywano zmian w budżecie.

Dochody budżetowe zrealizowano w 103,50% i wyniosły 39 966 974,91 zł, w tym:

- dochody bieżące w kwocie 35 004 919,31 zł,
- dochody majątkowe w kwocie 4 962 055,60 zł,

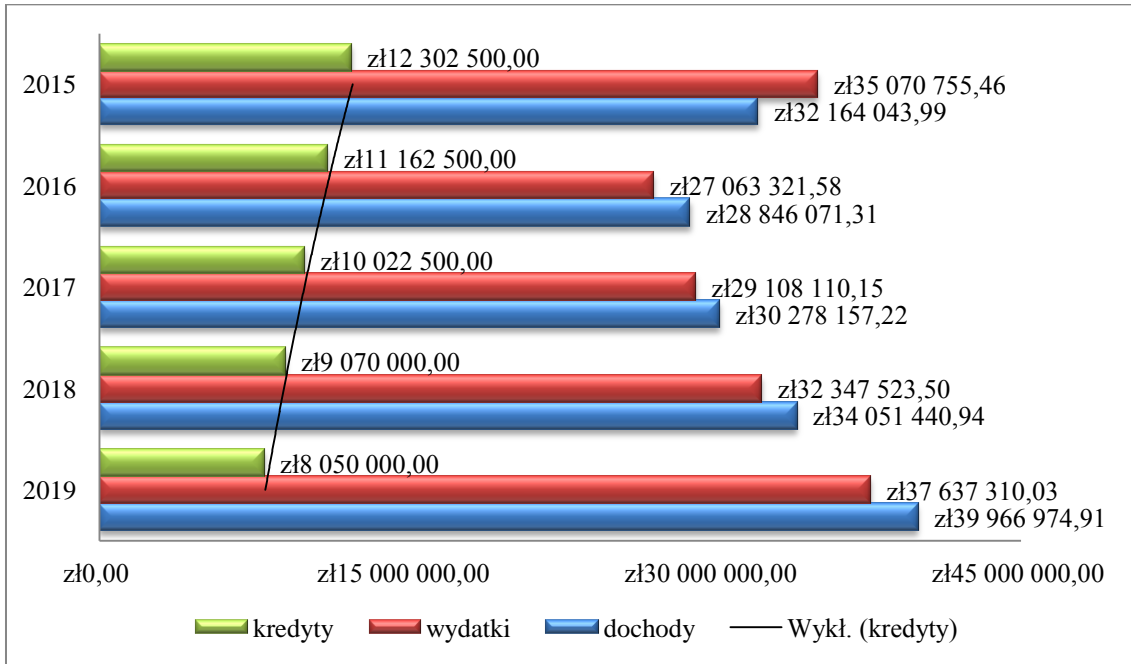
Wydatki budżetowe zrealizowano w 95,94% i wyniosły 37 637 310,03 zł, w tym:

- wydatki bieżące w kwocie 30 571 427,25 zł,
- wydatki majątkowe w kwocie 7 065 882,78 zł.

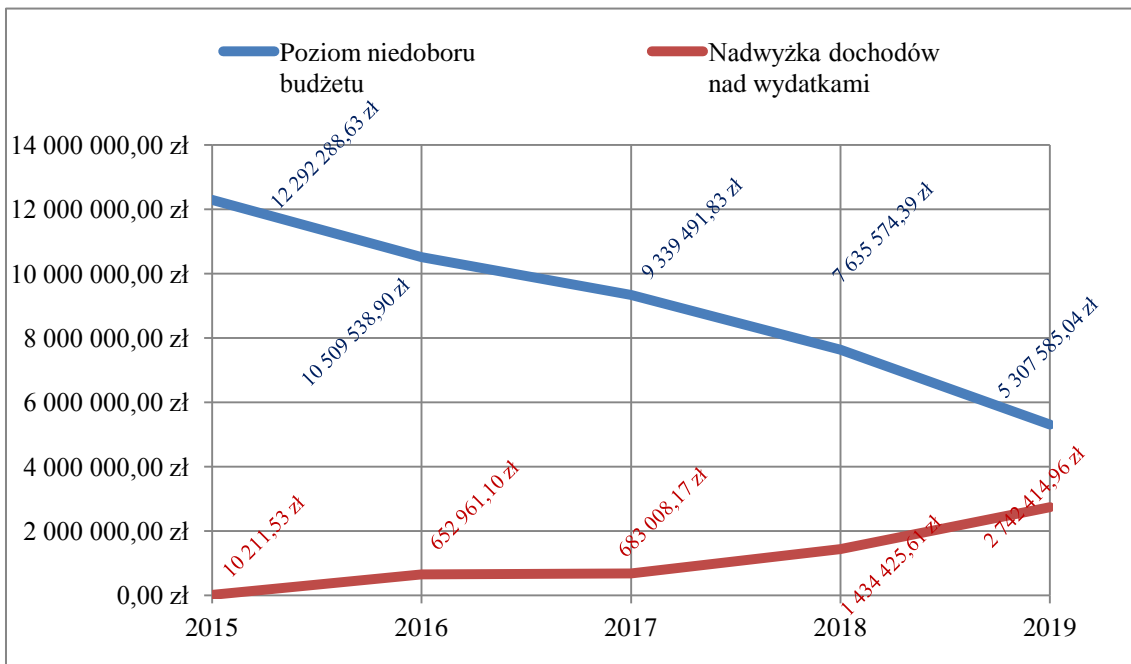
Zadłużenie gminy z tytułu kredytów długoterminowych na dzień 31 grudnia 2019 roku wynosiło 8 050 000 zł.

Niedobór budżetu na dzień 31.12.2019 roku wynosił (-)5 307 585,04zł – wynik finansowy ujemny. Wpływ na wynik finansowy miało zadłużenie gminy z tytułu kredytów długoterminowych. Za 2019 rok osiągnięto nadwyżkę dochodów nad wydatkami w wysokości 2 742 414,96 zł. W związku z tym, że zaciągnięte kredyty mają wpływ na ujemny wynik finansowy środki w kwocie 2.742.415 zł stanowią przychody w 2020 r.

Niedobór budżetu występujący w latach 2015 – 2019 utrzymywał tendencję spadkową, co wiązało się ze zmniejszaniem stanu zadłużenia. W poszczególnych latach, pomimo spłaty kredytów, budżet osiągał nadwyżkę dochodów nad wydatkami, która w kolejnych latach uzyskiwała rosnące wartości.

Rysunek 11. Kształtowanie się dochodów i wydatków budżetowych oraz stan kredytów długoterminowych Gminy w latach 2015 - 2019

Rysunek 12. Poziom niedoboru budżetu oraz nadwyżki dochodów nad wydatkami

1.16 GOSPODARKA

1.16.1 CHARAKTERYSTYKA LOKALNEGO SEKTORA GOSPODARCZEGO

W 2019 roku w Gminie Ciechanowiec aktywnie działało 371 przedsiębiorców, w tym 13 prowadzących działalność wyłącznie w formie spółek/spółki cywilnej, z kolei 66 przedsiębiorców miało zawieszoną działalność.

Pracownicy Urzędu Miejskiego w Ciechanowcu, w 2019 roku przetworzyli 245 wniosków CEIDG-1, w tym dotyczące:

- założenia działalności: 44 wpisy,
- zmiany: 132 wpisy,
- zmiany ze wznowieniem: 11 wpisów,
- zmiany z zawieszeniem: 25 wpisów,
- zakończenia działalności: 32 wpisy,
- zmiany z zakończeniem: 1 wpis.

Tabela 24. Lista zarejestrowanych działalności po przeważającym kodzie PKD wg rodzaju oraz sekcji PKD

Kod sekcji	Obszar działalności gospodarczej	Ilość działalności
A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	11
B	Górnictwo i wydobywanie	1
C	Przetwórstwo przemysłowe	48
D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1
F	Budownictwo	102
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	94
H	Transport i gospodarka magazynowa	21
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	13
J	Informacja i komunikacja	5
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	12
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	4
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	34
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	6
P	Edukacja	4
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	33
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	5
S	Pozostała działalność usługowa	29
Suma:		423

Najwięcej przedsiębiorców mających zarejestrowaną działalność na terenie gminy Ciechanowiec to firmy, których główna działalność (wykonywana w sposób przeważający) związana jest z budownictwem, aż 102 przedsiębiorców wskazało kod z sekcji F jako przeważający. W następnej kolejności, jeśli chodzi o liczbę wpisów wg sekcji działalności gospodarczej, znajdują się przedsiębiorcy związani z handlem hurtowym i detalicznym, naprawą pojazdów samochodowych - w tej branży na terenie gminy zarejestrowano 94 przedsiębiorców.

Tabela 25. Lista 10 najczęściej wskazywanych kodów PKD wykonywanej działalności

Kod PKD	Nazwa	Liczba przedsiębiorców
4120Z	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	34
4331Z	Tynkowanie	20
4520Z	Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli	17
4941Z	Transport drogowy towarów	17
9602Z	Fryzjerstwo i pozostałe zabiegi kosmetyczne	17
4339Z	Wykonywanie pozostałych robót budowlanych wykończeniowych	11
4711Z	Sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych	10
4332Z	Zakładanie stolarki budowlanej	8
4776Z	Sprzedaż detaliczna kwiatów, roślin, nasion, nawozów, żywych zwierząt domowych, karmy dla zwierząt domowych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	8
6622Z	Działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych	8

1.16.2 ROLNICTWO

Gmina ma charakter typowo rolniczy. W strukturze użytków gruntowych w gminie Ciechanowiec dominują grunty rolne stanowiące 67,21 % obszaru gminy (13 523,43 ha). W ich skład wchodzi użytki rolne, które zajmują ponad 99% obszaru gruntów rolnych (13 434,32 ha) oraz nieużytki, o powierzchni 89,1162 ha. Szczegółową charakterystykę rodzajów użytków gruntowych występujących na obszarze gminy oraz ich powierzchnię przedstawia poniższa tabela.

Lesistość gminy wynosi około 28,3%. W strukturze własności przeważają lasy prywatne. Lasy państwowe należą do Nadleśnictwa Rudka.

Rolnictwo w gminie Ciechanowiec, podobnie jak w całym województwie podlaskim, bardzo się zmienia i nie stanowi obecnie już branży zadowolonej i nieprzynoszącej zysków. Dynamiczny proces transformacji obszarów wiejskich, wysoki udział i konkurencyjność

sektora rolno-spożywczego (w tym jego specjalizacja) stanowią jeden z podstawowych potencjałów rozwojowych gminy.

Tabela 26. Użytki gruntowe na terenie gminy Ciechanowiec

Rodzaj i oznaczenie użytku gruntowego	Teren miejski [ha]	Teren wiejski [ha]	RAZEM [ha]
Grunty rolne			
Użytki rolne			
Grunty orne – R	853,0647	8678,5090	9531,5737
Sady – S	0,9728	0,5834	1,5562
Łąki trwałe – Ł	107,5435	1010,9021	1118,4456
Pastwiska trwałe – Ps	337,4327	1701,0754	2038,5081
Grunty rolne zabudowane – Br	62,5564	344,3629	406,9193
Grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych –Lzr	-	288,7212	288,7212
Grunty pod stawami – Wsr	0,4060	0,1874	0,5934
Grunty pod rowami – W	1,6139	46,3867	48,0006
Nie użytki			
Nie użytki – N	13,2221	75,8941	89,1162
Grunty leśne			
Lasy – Ls	335,7199	5335,3602	5671,0801
Grunty zadrzewione i zakrzewione – Lz	11,3607	7,0836	18,4443
Grunty zabudowane i zurbanizowane			
Tereny mieszkaniowe – B	71,0387	7,8664	78,9051
Tereny przemysłowe – Ba	12,7633	4,7263	17,4896
Inne tereny zabudowane – Bi	38,0864	28,2484	66,3348
Zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie zabudowy – Bp	-	1,6366	1,6366
Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe – Bz	6,5465	14,2977	20,8442
Użytki kopalne – K	-	24,2440	24,2440
Drogi – dr	68,5887	449,5570	518,1457
Inne tereny komunikacyjne – Ti	0,0984	0,2148	0,3132
Grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych – Tp	3,6755	6,0808	9,7563
Grunty pod wodami			
Grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi – Wp	28,4053	132,2528	160,6581
Grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi – Ws	-	11,2611	11,2611
RAZEM	1953,0955	18 169,4519	20122,5474

1.16.3 LOKALNY RYNEK PRACY

Według stanu na 31 grudnia 2019 r. stopa bezrobocia dla powiatu wynosi 5,6 %, a dla województwa wynosi 7,2 %. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Ciechanowiec wynosiła 295 w tym 37,29 % stanowiły kobiety, 62,71 % mężczyźni. Udział długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby ludności w wieku produkcyjnym wyniósł 5,45 %. Bezrobotni z terenu gminy Ciechanowiec stanowili 11,56% w ogólnej liczbie osób bezrobotnych z terenu powiatu wysokomazowieckiego.

Większość bezrobotnych stanowią osoby w wieku produkcyjnym mobilnym i szybko maleje liczba osób z prawem do zasiłku. Przedstawione powyżej dane należy uznać za zaniżone, ponieważ dotyczą wyłącznie osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy, a nie odzwierciedlają bezrobocia ukrytego w rolnictwie, a zwłaszcza grupy określanej jako chłopo-robotnicy, którzy stracili zatrudnienie poza rolnictwem oraz osób wcześniej biernych zawodowo i nie rejestrowanych w Urzędzie Pracy. Na terenie Gminy można zaobserwować zjawisko emigracji zarobkowej za granicę, głównie do Belgii, czego powodem jest właśnie brak pracy w miejscu zamieszkania.

Tabela 27. Liczba osób bezrobotnych, liczba długotrwale bezrobotnych oraz liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku w 2019 r. z terenu powiatu wysokomazowieckiego

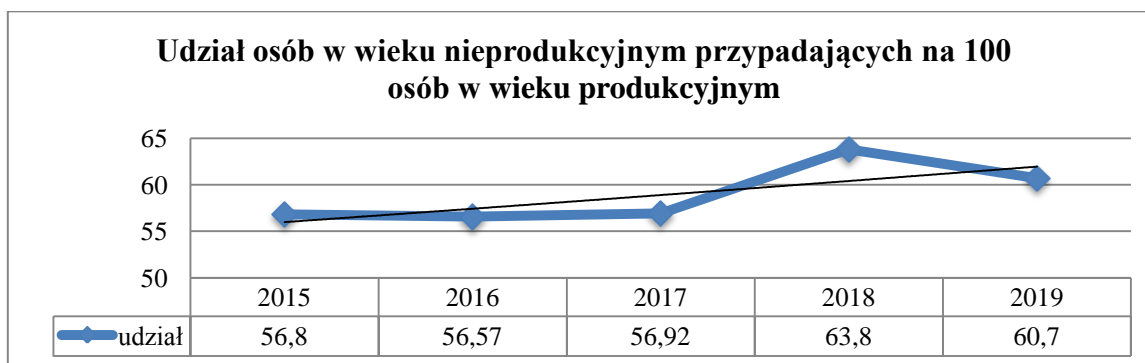
Status	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem
Bezrobotni ogółem	902	643	1545
Bezrobotni z prawem do zasiłku	64	66	130
Długotrwale bezrobotni	505	372	877
RAZEM:	1471	1081	2552

Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej w 2019 roku wyniósł 41%. Wskaźnik obliczany jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni ostatnich sześciu lat kształtował się następująco:

- 2014: 50%
- 2015: 49%
- 2016: 46%
- 2017: 42%
- 2018: 44%
- 2019: 41%.

Struktura wieku ludności wiejskiej Gminy Ciechanowiec nie jest korzystna ze względu na duży udział osób w wieku nieprodukcyjnym (62,7) na 100 osób w wieku produkcyjnym. W mieście stosunek ten jest nieco mniejszy, ale dalej niezadawalający – 59,03.

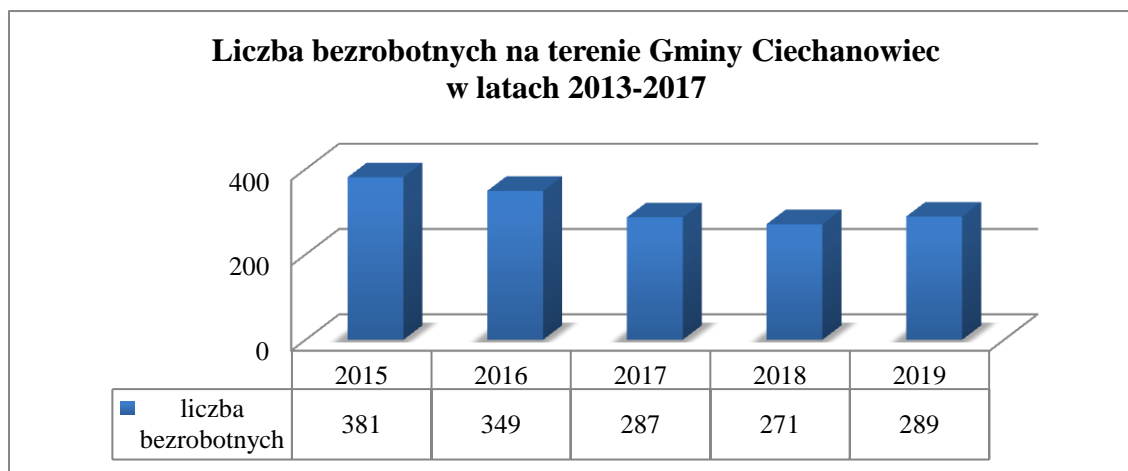
Struktura ludności w wieku nieprodukcyjnym charakteryzuje się mniejszym udziałem dzieci i młodzieży (1512 osób), większym natomiast udziałem ludności w wieku poprodukcyjnym - 1774 osoby.

Rysunek 13. Udział osób w wieku nieprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym

Na przestrzeni ostatnich lat 2015-2019 utrzymuje się niekorzystny udział osób w wieku nieprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym. Zaobserwowany trend został przedstawiony na powyższym wykresie.

Ze względu na powyższe, kwestia walki z bezrobociem jest ważnym problemem, dla rozwiązania którego niezbędny jest konsensus i współpraca wszystkich instytucji lokalnych i regionalnych. Spadek liczby mieszkańców w Gminie oraz emigracja zarobkowa spowodowała w kolejnych latach spadek liczby osób bezrobotnych.

Rysunek 14. Liczba bezrobotnych na terenie Gminy Ciechanowiec w latach 2015-2019

Należy podkreślić, że spadek liczby osób bezrobotnych nie wiąże się jednak z powstaniem nowych miejsc pracy na terenie Gminy. Dlatego jednym z celów strategicznych Gminy będzie rozbudowa infrastruktury komunikacyjnej, lokalowej, telekomunikacyjnej oraz udogodnienia finansowo – prawne dla inwestorów, w celu przyciągnięcia kapitału i inwestycji na teren Gminy Ciechanowca.

2 PODSUMOWANIE

Postępujące procesy starzenia się społeczeństwa stanowią trend demograficzny mogący negatywnie wpływać na procesy rozwoju gospodarczego gminy. Z analizowanych danych, przy świadomości ograniczonego wpływu na ograniczenie negatywnych skutków, wnioskować można: zmniejszanie się liczby mieszkańców gminy przy równoczesnym postępowaniu procesu starzenia się populacji gminy. Oznacza to niebezpieczne dla rozwoju gospodarczego wyczerpywanie się zasobu pracowniczego w wieku produkcyjnym mobilnym. Obecnie Ciechanowiec odczuwa korzyści z migracji sezonowej - transfery zarobionych przez migrantów pieniędzy poprawiają koniunkturę na rynku. W dłuższej perspektywie migracja sezonowa może jednak zmienić się w trwałe opuszczanie gminy, a więc zuboży gminę o cenne zasoby przedsiębiorczych i dobrze wykształconych ludzi w mobilnym wieku produkcyjnym.

Jednocześnie wzrasta liczba emerytów korzystających z usług pomocy społecznej (niskie emerytury). Pogłębiające się negatywne tendencje demograficzne związane ze starzeniem się lokalnej społeczności powodują konieczność przeprofilowania struktury niesionej pomocy w odniesieniu do poszczególnych grup wiekowych (seniorzy) oraz zabezpieczenia w budżecie gminy wyższych środków umożliwiających opieki nad osobami starszymi.

Na terenie gminy występuje wystarczająca ilość przedszkoli oraz szkół dla dzieci i młodzieży. Negatywnym aspektem jest jednak brak żłobków bądź punktów żłobkowych, fakt ten stanowić może utrudnienie dla młodych rodziców, szczególnie matek, które chcą powrócić na rynek pracy.

Infrastruktura szkolna, przede wszystkim budynki i ich wyposażenie, jak również dostępne dla uczniów obiekty sportowe, to majątek gminy bezpośrednio służący potrzebom uczniów i nauczycieli. Jej stan wpływa na warunki nauczania i pośrednio na efekty kształcenia. Kondycja ciechanowieckich placówek oświatowych jest bardzo zróżnicowana.

Budynek Szkoły Podstawowej w Ciechanowcu, mieszczący się przy ul. Sosnowej jest najmłodszy, w związku z tym jego stan jest najlepszy. Pozostałe budynki oświatowe powstawały w dużo wcześniejszych okresach – wszystkie wymagają systematycznych prac remontowych i modernizacyjnych. Zagospodarowania wymagają także tereny wokół placówek oświatowych.

Geograficzne położenie, u zbiegu dwóch ważnych szlaków komunikacyjnych i znacznie zmodernizowana w ostatnich latach sieć komunikacyjna stanowią o bardzo dużej atrakcyjności inwestycyjnej gminy. Duże utrudnienie jednak stanowi brak alternatywy dla kołowego transportu, jaką w okolicznych gminach stanowi kolej. Inwestycją ważną i potrzebną z punktu widzenia zarówno rozwoju sieci dróg na terenie gminy, jak i atrakcyjności gospodarczej gminy jest budowa obwodnicy miasta.

Oświetlenie drogowe na terenie Ciechanowca i miejscowości gminnych wymaga modernizacji i wymiany. Preferowana będzie wymiana na oświetlenie LED-owe w celu obniżenia zużycia energii elektrycznej i tym samym zmniejszenia emisji spalin, co wpłynie pozytywnie na ochronę środowiska. Ta inwestycja podniesie również poziom doświetlenia ulic oraz zwiększy bezpieczeństwo mieszkańców, jak i innych użytkowników dróg, zwłaszcza w miejscach, gdzie brakuje chodników.

Gmina Ciechanowiec posiada rozwiniętą, jednak wymagającą systematycznej modernizacji infrastrukturę komunalną w postaci sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Niezbędne są m.in. dalsze działania zmierzające do uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej połączone z przebudową kanalizacji ogólnospławnej na kanalizację sanitarną i deszczową.

Jednym z wyzwań, przed jakimi staje gmina Ciechanowiec, jest poprawa transportowej mobilności mieszkańców gminy w ramach rozwoju transportu rowerowego. Do realizacji tego celu, niezbędna będzie wyznaczenie i budowa ścieżek rowerowych oraz promocja roweru jako środka transportu.

W sferze mieszkalnictwa komunalnego można zauważyć następujące problemy: degradacja techniczna mieszkań i budynków komunalnych będących w zasobie gminy, generuje ponoszenie nakładów finansowych na utrzymanie obiektów w odpowiednim stanie technicznym, brak dostatecznej liczby mieszkań socjalnych, a także mieszkań potrzebnych do realizacji wyroków eksmisyjnych zgodnie z ustawą o ochronie praw lokatorów.

Gmina Ciechanowiec jest gminą rolniczą, jednak jej usytuowanie geograficzne, a w szczególności położenie nad rzeką Nurzec powoduje postrzeganie gminy jako obszaru sprzyjającego rozwojowi turystyki. Rozwój gminy musi nastąpić w sposób zrównoważony z poszanowaniem walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych. W gminie funkcjonują różne formy ochrony przyrody, takie jak: obszar Natura 2000, czy pomniki

przyrody. Zachowanie tych walorów wiąże się z realizacją tzw. sprawiedliwości międzypokoleniowej, ale też z ich wykorzystaniem w turystyce i rekreacji.

Odczuwalny dla przedsiębiorców jest brak pracowników szczególnie w obszarze podstawowych prac (budownictwo, usługi). Wynika on zarówno z silnego oddziaływania Białegostoku i Warszawy, jako obieranego rynku pracy, jak również ze zmieniających się aspiracji młodzieży wchodzącej na rynek pracy.

Kolejnym wyzwaniem jest integracja mieszkańców. Niezbędne są działania służące budowaniu sąsiedztw, rozwijaniu społeczności lokalnej, zarówno na wsiach jak i w mieście. W gminie w tym zakresie działają już organizacje pozarządowe, powstaje coraz więcej lokalnych inicjatyw stawiających sobie za cel działania integrujące różne grupy mieszkańców – np. stowarzyszenia działające na rzecz społeczności lokalnych i kategoriaalnych (np. osoby starsze, rodzice dzieci z niepełnosprawnościami), wydarzenia integrujące społeczności.

Od samego początku powstania samorządu gminnego lista zadań własnych i zleconych ciągle rośnie. W ślad za tym nie zawsze idzie odpowiednie, wystarczające wsparcie finansowe. Dochody wynikające z regulacji prawnych nie dają możliwości zagwarantowania wystarczających środków finansowych na infrastrukturę drogową, oświatową, czy ochronę zdrowia, dlatego niezbędne jest korzystanie z możliwości pozyskania funduszy zewnętrznych.

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie Gminy Ciechanowiec	3
Rysunek 2. Gmina Ciechanowiec	4
Rysunek 3. Flaga Gminy Ciechanowiec	6
Rysunek 4. Schemat organizacyjny Urzędu Miejskiego w Ciechanowcu, stan na dzień 31.12.2019r. źródło: Regulamin Organizacyjny Urzędu Miejskiego w Ciechanowcu.....	11
Rysunek 5. Populacja Gminy Ciechanowiec w latach 2015 – 2019	12
Rysunek 6. Przyrost naturalny w latach 2015 – 2019 w Gminie Ciechanowiec	12
Rysunek 7. Struktura wieku ludności Gminy Ciechanowiec w 2019 roku.....	16
Rysunek 8. Strefy ochrony konserwatorskiej na obszarze gminy Ciechanowiec <i>źródło:</i> Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Ciechanowiec	32
Rysunek 9. Liczba dzieci w Szkole Podstawowej w Radziszewie Starym.....	52
Rysunek 10. Liczba dzieci w Szkole Podstawowej Łempicach w poszczególnych latach szkolnych.....	52
Rysunek 11. Kształtowanie się dochodów i wydatków budżetowych oraz stan kredytów długoterminowych Gminy w latach 2015 - 2019.....	58
Rysunek 12. Poziom niedoboru budżetu oraz nadwyżki dochodów nad wydatkami	58
Rysunek 13. Udział osób w wieku nieprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym.....	63
Rysunek 14. Liczba bezrobotnych na terenie Gminy Ciechanowiec w latach 2015-2019	63

Spis tabel

Tabela 1. Podstawowe informacje na temat Gminy Ciechanowiec	6
Tabela 2. Podstawowe dane demograficzne Gminy Ciechanowiec.....	13
Tabela 3. Dynamika zmian liczby ludności na obszarze Gminy Ciechanowiec w latach 2015 – 2019.....	14
Tabela 4. Wykaz lokali mieszkalnych należących do mieszkaniowego zasobu gminy Ciechanowiec	22
Tabela 5. Struktura wiekowa budynków należących do mieszkaniowego zasobu gminy Ciechanowiec	23
Tabela 6. Zbiory biblioteczne wraz filiami (w tym zakup nowości) w 2019 roku	27
Tabela 7. Wykaz zabytków wpisanych do Rejestru Zabytków Nieruchomych Województwa Podlaskiego	33
Tabela 8. Wykaz zabytków wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków (bez zabytków wpisanych do rejestru).....	35
Tabela 9. Sieć wodociągowa.....	37
Tabela 10. Sieć kanalizacyjna w 2019 roku	38
Tabela 11. Ścieki komunalne i przemysłowe.....	38
Tabela 12. Ilość odpadów komunalnych odebranych z terenu gminy w 2019 roku	39
Tabela 13. Drogi powiatowe przebiegające przez obszar gminy Ciechanowiec	44
Tabela 14. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego na obszarze gminy Ciechanowiec	47
Tabela 15. Liczba pracowników oświaty w Gminie Ciechanowiec	49
Tabela 16. Uczniowie szkół podstawowych na terenie gminy w 2019 roku	50
Tabela 17. Liczba oddziałów oraz liczba uczęszczających dzieci	50
Tabela 18. Liczba oddziałów przedszkolnych oraz uczęszczających dzieci.....	50
Tabela 19. Liczba oddziałów przedszkolnych oraz uczęszczających dzieci.....	51
Tabela 20. Liczba oddziałów szkolnych, przedszkolnych i gimnazjalnych oraz uczęszczających do nich dzieci	51

Tabela 21. Liczba oddziałów szkolnych i przedszkolnych oraz uczęszczających tam dzieci .	52
Tabela 22. Liczba oddziałów szkolnych i przedszkolnych oraz uczęszczających tam dzieci .	52
Tabela 23. Finansowanie oświaty na terenie gminy Ciechanowiec w latach 2015 – 2019	53
Tabela 24. Lista zarejestrowanych działalności po przeważającym kodzie PKD wg rodzaju oraz sekcji PKD.....	59
Tabela 25. Lista 10 najczęściej wskazywanych kodów PKD wykonywanej działalności.....	60
Tabela 26. Użytki gruntowe na terenie gminy Ciechanowiec.....	61
Tabela 27. Liczba osób bezrobotnych, liczba długotrwale bezrobotnych oraz liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku w 2019 r. z terenu powiatu wysokomazowieckiego.....	62

PROJEKT